

Tiesa apie Pietų Vietnamą

IS ATSKIRŲ, DAŽNAI VIENAS KITAM PRIEŠ-TARAUCIŲ, PRANESIMŲ AIŠKĖJA, KAD MAŽESNI JAV PAREIGŪNAI IŠ TIKRO BANDĖ NUVERSTI PREZIDENTO DIEM REŽIMĄ, TAČIAU BLOGAI ĮVERTINO JO SAUGUMO SISTEMOS PAJĖGUMĄ. — JAV UŽSIENIO POLITIKOS TRAGEDIJA: KOMUNISTAI KAIP TITO IR GOMULKA GAUNA PARAMĄ BE SĄLYGŲ. TUO TARPU KOVOJĄ SU KOMUNISTAIS TURI ĮRODYTI SAVO TOBULYBĘ AMERIKOS KAIRIESIEMS!

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Šitie gangsteriai iš JAV saugumo (CIA) yra paprasti kvailiai" -- skundėsi šių metų rugsėjo 2 d. Pietų Vietnamo prezidento Diem brolio Nhu žmona hamburgeriško Der Spiegel redaktoriui Siegfried Kogelfranz -- "Jie nori mane ir mano vyrą pašalinti. Tačiau jie jau Kuboje įrodė, kad nieko negali."

Taip sakydama ji paėmė "Times of Vietnam" 1 ir 6 psl. korektūrinės nuospaudas ir savo ranka pataisė straipsnio, kurio antraštė skambėjo "CIA finansuoja planuojamą perversmą", vietą, teigiančią, kad CIA kartu su komunistais ir budistais daro sunkumus vyriausybei (to trouble government). Ponios Nhu korektūra tą vietą sustiprino -- pagal ją, toji keista Amerikos saugumiečių, komunistų ir budistų koalicija vyriausybę nori nuversti (to topple).

Laikraštį Times of Viet Nam leidžia lenkų kilmės amerikietė Mrs. Ann Gregory. Jau jo motto: "tautos pažangos kronika" -- rodo jį esantį vyriausybės propagandos organu. Už tai toks tvirtinimas jame sukėlė nemažą sensaciją. Pagal tą straipsnį suklimas turėjęs įvykti rugpičio 28 d. 11 val. ir jį planavo CIA agentai, dirbę JAV ambasados politiniame skyriuje talkojo su kai kuriais

ūkinės misijos (USOM) pareigūnais ir G-2 skyriaus bendradarbiais karinėje (MAAG) misijoje.

Savaime aišku, kad JAV ambasada tuč tuojau tą straipsnį pavadino "nonsense", o Valstybės Departamentas teigė, kad jis išrašytas iš šnipų romano. Amerikos spaudoje pasirodė vedamieji, smerkiantieji Diem režimą, jo saugumo sistemą ir reikalaujan-tieji pašalinti bent madame Nhu vyrą iš atsakingų postų. Mažą to, panašiai teigė ir oficialus "Voice of America" bei atskiri agentūrų pranešimai, skelbdami, kad to jau pareikalavęs naujas JAV ambasadorius Cabot Lodge. Net chicagiškos Naujienos rugsėjo 11 d. rado reikalo pasipiktinti Diem režimo vedamuoju, užvardintu: JAV finansuojami smurtininkai.

Iš tikro, amerikiečių doleriai ir 14.000 karių "patarėjų" parama išlaikomas prezidento Diemo režimas gerokai nusibodo įvairiems Vietnamo sluoksniams, kaip intelektualams, senosios buržuazijos ir bajorų klasėms, kurios neteko savo turėtos autonomijos ir teisės daryti, ką nori. Šitie visi sluoksniai jau nuo seno darė spaudimą į su jais santykiuojančius amerikiečių pareigūnus ir laikraštininkus reikalau-dami režimą pakeisti. Tačiau buvęs JAV ambasadorius Fre-

derick Nolting buvo tvirtai įsitikinęs, kad pačių amerikiečių pastatytas Diemo režimas, nors ir nėra visai demokratiškas, o greičiau diktatūra, yra pats geriausias, kurį kada nors tas nelaimingas kraštas turėjo: Diemą ir jo gimines atstačius, kraštas atsidurtų tikram chaoso. Bet Noltingas, kairiesiems "intelektualams" spaudžiant vyriausybę, buvo gegužės mėn. paleistas atostogų, iš kurių neturėjo grįžti į savo vietą. Į jo postą buvo paskirtas respublikonas H. Cabot Lodge, kuriame prezidentas J.F. Kennedy rinkiminės propagandos metu priekaištavo "minkštumą komunistų atžvilgiu" ir Chruščiovo lyderį jo viešnagės JAV metu! Kodėl Lodge sutiko eiti į tokią nepatogią vietą, man ne visai aišku.

Kiekvieni atveju Noltingui pradėjus atostogas gegužės mėn., iki Lodges atvykimo rugpičio pabaigoje, pasidarė tam tikras laikotarpis be "atsakomingso valdžios", kurio metu mažesni pareigūnai, greičiausiai su Washingtono palaikymu, nutarė pabandyti pakeisti Diemo režimą. Diemams su savo įsakymu išskelti valstybines vėliavas, jei yra keliamos tikybinės, išprovokavo policijos susirėmimą su budistais, kurių metu buvo nušauti bene 9 asmenys ir sukėlė milžinišką triukšmą viso pasaulio spaudoje: katalikas Diemas persekioja budistus! Reikia atsiminti, kad budizmas, apskritai imant, yra labai individualistinė religija, neturinti jokios centrinės organizacijos, panašios į katalikų, kuri galėtų kalbėti visu budistų vardu. Kaip atrodo iš vietoje ištyrusių padėčių korespondentų pranešimų, jokio budistų religijos persekiojimo iš tikro nebuvo.

Bet amerikiečių pareigūnai Saigone pasirodė esą blogai informuoti apie prezidento ir kartu su juo gyvenančios Nhu poros saugumo sistemą. Vost tik jie pradėjo zonuoti dirvą kariuomenės perversmui, apie tai tuojau sužinojo prezidentūra. Nhu ir vidaus reikalų ministeris filosofas Bui van Loung surašė aplinkraščių, kurių išsiuntinėjo 7.000 svarbiausių Pietų Vietnamo pareigūnų. Tame aplinkraštyje buvo teigiama, kad vyriausybė turinti žinių, kad kai kurie amerikiečių pareigūnai bandys papirkti aplinkraščių gavėją. Jis prašomas neventi kontaktą su amerikiečiais, tačiau apie kiekvieną pasikalbėjimą tuojau pranešti, o gautus dolerius galis sau pasilikti. Daugumas aplinkraščių gavėjų ne tik pranešė apie savo "kontaktus", bet dar pridėjo ir gautus pinigus. Iš to buvo apskaičiuota, kad CIA tam reikalui išleido apie 24 milijonus dolerių! Tokiu būdu Diem vyriausybė gavo ne tik savo mėnesinį atlyginimą 250.000 dolerių savo specialiomis jėgomis (Special Forces),

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių Fondo Taryba ir Valdyba rugsėjo 11 d. buvo susirinkusi dr. F. Kauno įstaigoje, Cicero, aptarti bėgamuosius reikalus. Nuotraukoje LF valdyba (iš kairės): valdybos narys Stasys Rauckinas, išdininkas dr. Vladas Šimaitis, pirmininkas Teodoras Blinstrubas, vicepirmininkas Antanas Santaras. Nuotraukoje trūksta sekretoriaus Jono Vaičiūno. V.A. Račkausko nuotrauka

KARALIUS MINDAUGAS IR TAUTOS ŠVENTĖ

Lietuvos konsulo A. Simučio Bostone pasakytos kalbos santrauka

Šiais metais sueina lygiai 700 metų nuo pirmojo Lietuvos karaliaus Mindaugo mirties ir 533 metai kai rugsėjo 8 d., Didysis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas turėjo būti vainikuotas Lietuvos karaliumi. Mindaugo karūnacija, įvykusi 1253 metais, nuo turėjusios įvykti Vytauto karūnacijos skiria 177 metų laikotarpis.

Mindaugo minėjimas kartu yra ir Lietuvos valstybės pradžios minėjimas. Nėra aiškių duomenų, kad iki Mindaugo lietuvių gentys būtų sudariusios vieną valstybę, bet Lietuva rusų kronikose minima jau 1040 metais ryšių su Jaroslavo žygių prieš ją. Tad Mindaugas yra pirmasis žinomas valdovas, kuris lietuvių gentis suvienijo į vieną valstybę ir tuo padėjo pagrindus Lietuvai išaugti į vieną iš didžiausių ir tvirtiausių vidurinių amžių valstybių Rytų Europoje. Kaip iš istorijos žinome, Mindaugas buvo apkrikštytas su savo šeima ir dvirikišiais 1251 metais, o 1253 metais su žmona Morta buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi.

Mindaugo politikoje krinta į akis vienas būdingas reiškinys. Nors jis turėjo artimų ryšių su gudų ir rusų kraštais, nes į jo valstybės ribas įėjo ir rusiškų žemių, jis krikščionybę priėmė ne iš rytų, bet iš vakarų. Rusai oficialiai buvo apkrikštyti devintojo šimtmečio pabaigoje, o jau dešimtajame šimtmetyje didelė dalis rusų buvo krikščionys. Iš rytų einančios įtakos pasekoje net vyriausias Mindaugo sūnus Vaišvilkas buvo pasidaręs stačiatikiu ir įstojęs į vienuolyną, tad ir Mindaugui būtų buvę natūraliau tapti stačiatikiu. Bet tapdamas kataliku ir priimdamas karaliaus vainiką iš Romos popiežiaus Inocento IV-o, jis nukreipia lietuvių tautos vėidą į vakarus. Tas reiškinys, kad jis būtų buvęs palankus kryžiuočiams, nors ir buvo priverstas jiems žemaičius užrašyti. Jis griežtai kovojo prieš kryžiuočius ne tik gindamas savo žemes, bet ir remdamas su-

kilusius prūsus. Jo laikais pastatyti kryžiuočių pilis Memelburg ir liko Lietuvos pasienyje per visus amžius, nežūrint, kad kryžiuočiai jos pagalba planavo užvaldyti žemaičius ir susisiekti žeme su Livonijos ordinu.

Kaip istorikai tvirtina, Mindaugas mirė ne savo mirtimi, bet buvo kunigaikščio Treniotos ir Daumanto 1263 metais nužudytas, kartu su sūnumis Rukliu ir Rupeikiu. Treniota ir jo bendrininkai buvo griežto nusistatymo pagonys, tad paėmęs valdžią į savo rankas, jis žiauriai elgėsi su krikščionybę priėmusiais Mindaugo giminačiais ir bendradarbiais. Prieš Mindaugą pavykusios konspiracijos pasekoje

Lietuva vėl iškrito iš krikščioniškųjų valstybių tarpo, nes po jo valdžiusieji Treniota, Švarnas ir ypatingai Traidenis bei Vytenis buvo griežti pagonys. Nors su Mindaugo ir jo sūnų mirtimi buvo nukirsti ir karališkosios dinastijos pagrindai, pati valstybė išliko tvirta. Tą patvirtina jau ir tas faktas, kad praėjus 35 metams nuo Mindaugo mirties, būtent, nuo 1298 iki 1313 metų Vytenis laikė Rygoje pagoniškosios Lietuvos karių įgulą su Livonijos vyskupo sudarytosios sąjungos pasekoje.

Nežūrint to, kad su Mindaugo mirtimi buvo nudaustas lietuvių tautos krikštas 133-jiems metams (Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* PRANCŪZIJOS PREZIDENTAS de Gaulle ne tik kalbėjo, bet jau išvystė diplomatinę akciją Vietnamui sujungti ir "neutralizuoti". Prancūzijos ambasadoriai veikia ta kryptimi ir "neįsipareigoję" vyriausybės, kaip Alžiras, Guinea, Indonezija ir Nigerija skatinamos tą klausimą iškelti JTO sesijoje.

* SOVIETŲ SĄJUNGOS karių instrukcijose "Pažink savo priešą", prie "imperialistų ir kapitalistų" sąvokos prijungta dar viena kategorija: "nedraugingi komunistai". Nėra abejonės, jog tai -- kiniečiai.

* DIPLOMATINIAI SLUOKSNIAI spėja, kad iš Kennedžio ir Gromyko pasitarimų nesą ko laukti didesnių postkių šalčio karo politikoje. Nelaukta didelė ir stipri opozicija branduolinių ginklų bandymų draudimo sutarčiai verčia Kennedy neskubėti. Chruščiovas šiuo metu esąs užimtas Kinijos problema, o be to, kiekvienas Washingtono ir Kremliaus susitikimas sukrečia Vak. Vokietiją.

* CHRUŠČIOVAS nutarė vėl lankyti kolchozus ir ieškoti katalininkų, privertusių pirkti iš Kanados javų nevykusiam Sov. Sąjungos derliui papildyti. Volgograde (buv. Stalingrade) jis apkaltino kolchozninkus išaikvojus bereikalingai didelius kiekius dirbtinų trąšų.

* PREZIDENTAS KENNEDY ragina JAV pramonę pakelti eksportą, kad išlygintų užsienio prekybos balansą, rodantį 2 bil. dol. nuostolį. Ta proga prezidentas nurodė į JAV užsienio pagalbą, taip daugelio kritikuojamą, kaip praveriančią vartus didesniai eksportui.

JAV eksportas procentualiai siekia tik 4% gamybos, kai tuo tarpu Vak. Vokietija eksportuoja 16%, Italija 10%, Švedija 19%, Šveicarija 22%, o Olandija net 35%.

Pastaruoju metu JAV eksportas yra pakilęs: į Formozą -- 14%, Kolumbiją 28%, o į Izraelį 76%.

* JAV PREKYBOS SEKRETORIUS Luther H. Hodges pranešė spaudos atstovams, kad vyriausybė turėsianti peržiūrėti savo prekybos su komunistiniu bloku politiką.

Didelė dauguma JAV eksportierių ir gamintojų galvoja, kad griežti prekybos su komunistiniu bloku suvaržymai neužkerta kelio Sov. S-gai pirkti Vakaruose tai, ko ji nori. Tai parodė Kanados pavyzdys, parduodant Sov. Sąjungai grūdų už 500 mil. dol. Aišku, prekyba ginklavimosi priemonėmis liktų suvaržyta, tačiau kitų prekių suvaržymai, prekybininkų nuomone, esą bereikalingi. Savaime aišku, kad atleidus prekybos varžtus, į JAV pasipiltų ir Sov. S-gos prekės.

* 10.000 INDONEZIJOS RIAUŠININKŲ suėgino D. Britanijos ambasados patalpas ir kitą turimą Jakartoje, protestuodami prieš naujos valstybės -- Malaizijos -- pripažinimą. Britai pagrasino nutraukti diplomatinį santykius, jei nebus atstatyta tvarka ir apsaugotos anglų gyvybės.

Šiandien ir rytoj

KONFLIKTAS tarp Maskvos ir Pekino, kuris iš pradžių atrodė tik ideologiniu, greit virto aštria nacionalistine kova. Abu priešininkai kasdien atidengia naujas sensacingas informacijas. Vakariečiai kartais nesusiorientuoja paskutiniųjų įvykių komentaruose, nes komunistiniai šūktai vis tebekalba apie rytų bloko vienybę. Bet už tos "vienybės" slepiasi nacionalistiniai interesai.

Kinijoje nacionalizmas statomas pirmoje vietoje. Su Maskvos pagalba Pekinas norėjo tapti ne tik didele galybe, bet pasauline galybe. Ir kad to atsiekus, Mao ir jo šalininkai buvo pasiruošę leisti Maskvai ribotą laiką vadovauti komunizmui. Bet tapti šiandien pasauline galybe nebeužtenka žmonių masės, reikia turėti atominių ginklų arsenalą, kurio Kinija neturi. Maskva Kiniją laiko paprastu satelitu, turintį kiek didesnę plotą ir daugiau gyventojų, bet visvien -- tai paprastas satelitas.

Pekinas kentė įžeidinėjimus sukanęs dantis ir laukė valandos, kada galėtų su Maskva kalbėtis kaip lygus su lygiu. Paskutiniai atidengimai rodo, kad sovietai visą laiką nesiskaitė su kinais ir juos apgaudinėdavo. Dar 1957 metais jie pažadėjo kinams duoti rusiškos atominės bombos modelį, bet po dviejų metų atsisakė vykdyti pažadą.

Pekinas dabar tvirtina, kad tarp Maskvos ir Washingtono esąs slaptas susitarimas eliminuoti Kiniją iš didžiųjų valstybių tarpo. Dar daugiau, sumažindami ekonominę pagalbą, sovietai nori sukludyti Kinijai pasidaryti pramonine valstybe.

Sovietai bijo atominio karo, kad neprarastų visų savo užgrobimų, tuo tarpu kinai galvoja, kad ir po atominio karo jų liks užtenkamai daug kurti naujam pasauliui.

Tad galima laukti kinų-sovietų konflikto didesnio paastrėjimo. Kalbama jau, kad Maskva žada nutraukti karinį paktą, kurį 1950 metais pasirašė su Pekinu. Praktiškai tas paktas nebevaizdina jokio vaidmens, kas buvo įrodyta kinų-indų kare, kai kinų pergalė sovietams pasirodė nepageidautina.

★

VILNIUJE į policijos būstinę atėjo moteris pranešti, kad dingio jos vyras.

-- Yra dvi galimybės, -- aiškina budintis. -- Arba jis užsibaliavo, arba susirado kokią merginą...

-- Mano vyras negeria ir yra ištikimas, -- paaiškino moteris.

-- Tai gal jį pagavo spekuliuojant, arba pateko į kapitalistinių agentų rankas?

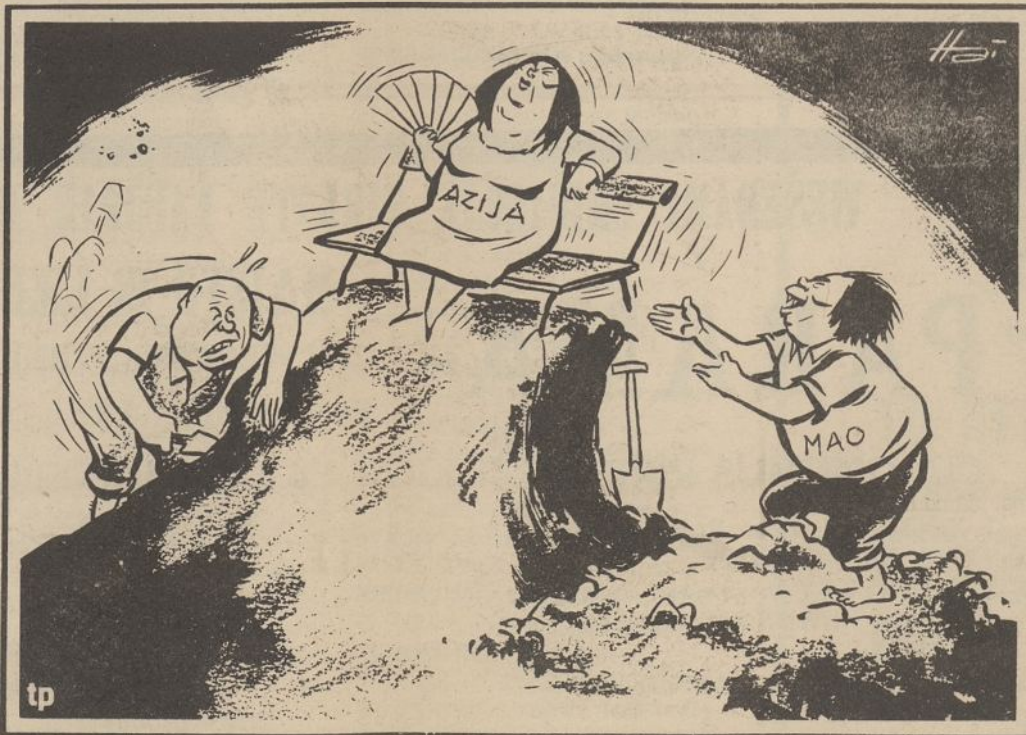
-- Ne, mano vyras tokiais dalykais neužsiima, jis protingas.

-- Ar tikrai protingas?

-- Taip, jis labai protingas.

-- Tada tegali būti viena galimybė, jis pabėgo į vakarus!

(vg)

Mao: Ji greit nukris į mano glėbį...!

LIETUVIŲ PROTESTANTŲ JAUNIMO JUBILIEJINIS SUVAŽIAVIMAS

Nežidrint didelių nuotolių -- Chicagos, Toronto, Colensville, (Ill.), New Yorko, Hartfordo, Waterbury, Bostono ir jo apylinkių rugp. 24-25 d. Cape Cod, Mass. suvažiavo virš 70 lietuviško prot. jaunimo. Suvažiavimas kūrėsi Pakščių jaukioje vasarvietėje Banga.

Rugp. 24 d. rytą po registracijos įvyko iškilmingas suvažiavimo atidarymas, po to sekė jaunimui pritaikyta programa. Aktualių problemų paskaita, kaip kun. A. Jūrėno -- "Šiandieninė santuokos krizė ir jos priežastys" sukėlė gyvas ir įdomias diskusijas. Po pietų V. Bendikas iš Chicagos davė išsamią apžvalgą - referatą "Martyno Mažvy-

do reikšmė Lietuvai". Vakare pasilinksminimo metu jaunimas patiekė svečiams įvairią programą. I. Peteraitienės vadovaujama tautinių šokių grupė iš Chicagos "Tėviškės" parapijos pasuko 4 tautinius šokius. V. Kikutytė iš Colensville paskambino pianinu ir A. Kleinaitis paskaitė savo parašytą eiliuotą satyrą apie jaunimo veiklą Chicagoje. Jaunatviškos dainos, šokiai ir žaidimai sujungė jaunimą ir svečius į vieną lietuvišką šeimą.

Sekmadienį rugp. 25 d. kun. H. Dumpio parapijos bažnyčioje, West Barnstable, Cape Cod, Mass. įvyko iškilmingas suvažiavimo pamaldos, kurias atliko kun. H. Dumpys ir A. Žilinskas. Pamaldoms prasidedant Povilas Manomaitis pagrojo smuiku liet. prot. giesmę, pritariant vargonininkei Irenai Jurgaitytei iš Chicagos.

Pamaldų metu giedojo choras iš So. Bostono. Po pietų suvažiavimo baigiamajam susirinkime atstovai padarė pereitų metų veiklos pranešimus. Veikliusias pasirodė esąs Chicagos skyrius, turintis 40 aktyvių narių. Jos pirm. Alg. Kleinaitis pranešė, kad "Tėviškės" jaunimo ratelis metų eigoje suruošė Pavasario Jaunimo Šventę, suvaidino Valterio Bendiko režisuotą "Teta iš Ameri-

Lietuvių Protestantų Jaunimo suvažiavimo buvusi ir nauja valdyba su kun. H. Dempio Cape Cod, Mass.

kos". Jaunimo choras užkurdavo plokštelėje muziką Vl. Jakubėno, Valterio Banaičio ir V. Voskos sukomponuotas lietuvių protestantiškas giesmes. Veikia I. Peteraitienės vadovaujama tautinių šokių grupė ir Br. Variojauskienės vadovaujamas mergaičių sekstetas, kurie dažnai pasirodo ir amerikiečių tarpe.

Ratelio pirm. Alg. Kleinaitis pareiškė -- "Mes pastebėjome, kad vykdamas visą tą lietuviškos kultūros veiklą, reikalingas geresnis lietuvių kalbos žinojimas, dėl to mes nutarėme organizuoti lietuvių kalbos pasitobulinimo kursus". Šis jaunulio Algimanto pareiškimas maloniai nuteikė susirinkusius tėvus ir palinkėta, kad mintis būtų sėkmingai įgyvendinta.

Chicagos Tėviškės parapijos tautinių šokių grupės dalis.

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NĖS IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE. Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA. Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 68 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Tauraus lietuvių sukaktis

Kazimieras Ivanauskas šių metų rugsėjo mėn. 6 d. savo šeimos ir giminių ratelyje tyliai paminėjo savo 80 metų amžiaus sukaktį. Tai gražus gyvenimo tarpas, kurio metu sukaustuvininkui daug ko teko patirti, išgyventi, matyti.

Kazimieras gimė Aukštaitijos lygumose, Dapšionių kaime, Smiglių valsč. 1883 m. rugsėjo 6 d. Kudikystėje lieka našlaičiu. Turėdamas 24 metus, t.y. 1909 m. rugsėjo 15 d. atsiet prieš 54 metus, iškeliauja į platų pasaulį laimės ieškoti.

Atvykęs Amerikon dirba įvairius darbus fabrikuose, laivų statybos įmonėse, ūkiuose ir prekyboje. Pakelia daug vargo ir kietų dienų ir čia. Bet jaunas, ramaus būdo, nuo kudikystės užgrūdintas Kazimieras nenusimina. Jis lanko vakarines mokyklas. Daug ko čia išmoksta šiame krašte, gi iš tėvynės atsineštą meilę artimui ir vargdienio daliai pradeda plačiai pritaikyti čia Amerikoje, už ką greitai jis tampa darbovietėje ir draugų be galo mylimas ir mėgiamas.

Susitaupęs kiek pinigų, 1922 m. balandžio mėn. 22 d. vėl pasveikina gimtosios tėviškės klonius ir ieško galimybės įsikurti jau Nepriklausomoje Lietuvoje.

1923 m. gegužės mėn. 20 d. veda našlaitę iš Džiugonių kaimo, Pranę Janušauskaitę, taip pat vargę išugdytą ir mielą lietuvaite. Jaunoji pora aplanko visas Lietuvos vietas, susipažįsta su besikuriančios Neprikl. Lietuvos gyvenimu ir tų pačių metų rudenį vėl iškeliauja Amerikon. Po kurio

Pranė ir Kazimieras Ivanauskai

laiko galutinam apsigyvenimui apsistoja Chicagoje, ir 1925 m. balandžio mėn. 25 d. nusiperka seniausioje ir amuo laiku labai garsioje lietuvių 18-toje kolonijoje nuosavą prekybą, kuria vertėsi net 28 m.

Jiems ir šioje srityje sekėsi. Kazimieras ir Pranutė Ivanauskai mokėjo mylėti kitus, atjausti nelaimės ir vargus, už ką ir jie Chicagos lietuvių buvo mylimi ir gerbiami.

Jų gerą širdį jautė visi, kas tik kreipėsi į juos. Lietuvių organizacijos, vienuolynai, bažnyčios ir net atskiros šeimos daug ir daug kartų susilaukė stiprios materialinės paramos.

Gi kai kūrėsi Lietuva, Ivanauskas Tautos Fondui aukoja tuksantinę ir šaulių sąjungai šimtinę, o kiek laisvės bony ir nesurašytų aukų!

Jie išaugino pavyzdiną savo sūnų Albertą ir dukrą Elėną. Ivanauskienė 1938 metais visą vasarą su vaikais viešėjo Lietuvoje ir vaikūčiams parodė taip puikiai klestinčią Neprikl. Lietuvos gyvenimą ir sostinę Vilnių, kurį tada dar valdė lenkai.

Ivanauskus mini gražiu žodžiu ir tremtiniai, nes jų dėka daugeliui buvo padarytos darbo garantijos, jie jų priimti, pavalgydinti, aprūpinti pastoge ir surasti jiems darbai.

K. ir P. Ivanauskai visą savo gražų gyvenimą yra paskyrę kitų laimėi ir gerovei. Jie matę daug vargo ir sunkių gyvenimo valandų, puikiai atjautė kitų nelaimės ir vargus.

Visą savo energiją paskyrė dirbdami lietuviškose organizacijose. Jie buvo dideli tolerantai, mokėjo gerbti kitų įsitikinimų ir pažiūrų žmones, mokėjo gražiai sugyventi su visais, kas galėtų būti daug kur pavyzdžiu kitiems.

Baigiant tenka pasigerėti Kazimiero gražia 80 metų amžiaus sukaktimi, pasidžiaugti jų vedybinio gyvenimo 40 metų sukaktimi ir dar kartą prisiminti Kazimiero pirmuosius lygiai prieš 54 metus žengtus žingsnius Amerikoje.

Jų turiningą gyvenimą yra lydėję taip pat daug nesėkmių, kaip ligos, plėšikų užpuolimai, bet Apvaizdos ranka juos, už jų gerus darbus, išvedė į gražų ir ramų gyvenimą.

Šiems šviesiems ir samantų trobelių kilusiems žiburiams linkime geros sveikatos ir dar daug gražių ir saulėtų gyvenimo dienų.

JJ

Kviečiame į CLEVELANDĄ

G. VASILIAUSKIENĖS
KONCERTŲ

lietuvių iš:

AKRONO,
YOUNGSTOWNO,
DAYTONO,
COLUMBUS,
TOLEDO,
PITTSBURGHO
ERIE

ir kitų artimų ir tolimųjų miestų ir miestelių, kur ji negalės apsilankyti.

DIRVA

 ***
 THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
 Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
 VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
 pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
 išskyrus šventes.

Redaguoja:

 Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
 Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
 R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PLB VALDYBA IR JOS ATEITIES PLANAI

PLB Seime, Toronte, išrinktoji valdyba, kurią sudaro J.J. Bachunas -- pirmininkas, St. Barzdukas -- egzekutyvinis vicepirmininkas, inž. Alg. Nasvytis -- vicepirmininkas visuomeniniams reikalams, inž. Vyt. Kamantas -- informacijos ir jaunimo reikalams, muz. Alf. Mikulskis -- švietimo reikalams, M. Lenkauskienė -- sekretorė ir J. Staniškis -- išdininkas, savo pirmuosius posėdžius turėjo Clevelande, rugsėjo 16 ir 17 d.

Malonu pabrėžti, jog naujoji valdyba tuo po posėdžių buvo sukvietusi lietuvių spaudos atstovus, kad painformuoti visuomenę apie jos pirmuosius sumanymus ir darbus. Taip pat ir ateityje numatoma palaikyti su spauda artimas ryšys. Tai ženklas, kad naujoji valdyba nenumato pasireikšti vienu kitu atsišaukimu ir oficialiu biuleteniu, o siekia, kad spauda ne tik informuotų, bet būtų ryšininku tarp valdybos ir visuomenės.

Pirmininkas J.J. Bachunas pradėjo painformavo, kad valdyba yra numatiusi leisti savo biuletenį, apimantį viso pasaulio lietuvių veiklos ir gyvenimo informaciją.

Numatomas sukviešti Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, į kurį būtų stengiamasi atgauti nuo daugiausia jaunimo iš viso pasaulio kraštų.

Svarbiausia, tai gyvyto palaikymas tarp įvairių kraštų lietuvių bendruomenių. Tam ryšiui iki šiol jau buvo pasitarnauta mūsų menininkų koncertais ir pavieniais svečiais, tačiau toje srityje veikla bus plečiama, ypatingai kreipiant dėmesio į tuos kraštus, kur lietuvių materialinės sąlygos reikalauja bent moralinės pasipirties, kad lietuviai jokiame krašte nesijautų apieisti, vieniši ir visų užmiršti.

PLB administraciniais reikalais tvarkyti numatoma paskirti pastovus reikalų vedėjas.

Iš eilės visi vice-pirmininkai papildė J.J. Bachuno pranešimą, koncentruodamiesi į savo veiklos sritis.

St. Barzdukas pabrėžė tuos kelius, kuriais bus ir toliau siekiama vieningo darbo Lietuvos laisvinimo kelyje. Tą darbą tęsia toliau prof. dr. J. Puzinas, kartu likdamas ir Kultūros Tarybos pirmininku. Ta proga St. Barzdukas paaiškino klausimų lydimą valdybos sudarymo būdą.

Seimas išrinko 5 narius ir 3 kandidatus. Valdyba turinti teisę 2 narius kooptuoti, išrinktuosius kandidatus paliekant tam atvejui, jeigu kuris rinktiųjų valdybos narių pasitrauktų.

Inž. Alg. Nasvytis pabrėžė buvusios valdybos siekius vieningo laisvinimo darbo akcijoje, kurie bus tęsiami toliau. Toji laisvinimo akcijos problema yra išskirtina JA Valstybės, kai kituose kraštuose tas darbas vykdomas LB ribose. PLB valdyba sieks visų pozityviųjų jėgų apjungimo politiniame darbe glaudaus bendradarbiavimo dviasioje.

Muz. Alf. Mikulskis nurodė į reikalą koordinuoti švietimo reikalų tvarkymą tarp paskirų kraštų. Atsižvelgiant į specifines tų kraštų sąlygas, teks rūpintis atitinkamais vadovėliais ir kt. švietimo priemonėmis. Visa tai bus galima įgyvendinti glaudžiai bendradarbiaujant su pavienių kraštų LB švietimo vadovybėmis.

Kultūrinis lietuvių bendradarbiavimas turėsias vykdyti pasauliniu mastu, nes visų lietuvių glaudesni ryšiai prisidės prie pastangų krašto išlaisvinimo darbe.

Inž. Vyt. Kamantas painformavo, kad PLB valdyba yra nusistačiusi posėdžiams kas mėnesį ir po kiekvieno posėdžio painformuoti spaudą svarbesniais klausimais. Pareigų perėmimas iš buv. valdybos įvyksiąs Kanadoje, spalio mėn.

Po pirmojo posėdžio buvo aišku, kad valdyba galėjo tik bendrais bruožais nusakyti savo būsimų darbų gaires. Tikslėsnis jos užsimojimų vaizdas pasirodys ruošiamoje deklaracijoje.

Iš po posėdžio vykusių pasikalbėjimų ir gautos informacijos susidarė įspūdis, kad ši PLB valdyba yra pajėgi atlikti reikšmingus darbus, nes J.J. Bachuno veikla ir jo užsimojimai niekad nesitenkina posėdžių nutarimais. Tai yra akcijos žmogus, šiuo atveju turįs prityrusių taktinių paramą.

Jau pirmame posėdyje užsimoję darbai rodo, kad jie liečia ne vien valdybos narių prestižą, bet visos lietuvių išeivijos gyvybinius reikalus. Tie darbai galės būti įgyvendinti, jei visų kraštų lietuviškoji bendruomeninė ir visuomeninė veikla sieks konkrečių tikslų ir organizuosis jiems taiką.

Naujoji PLB valdyba pradėjo savo darbą ne tuščiomis frazėmis, o labai gyvenimiškais pareiškimais ir svarstymais. Tai teikia šviesių vilčių lietuviams išeivijoje ir pavertam kraštui.

(J.Č.)

NAUJAUSIOS KNYGOS MARIUS KATILISKIS ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO

Rinktinės novelės iš visos autoriaus kūrybos. Dail. A. Kurausko iliustracijos ir knygos apipavidalinimas. Liukusinis išleidimas, kieti apdarai, 355 psl., \$5.00.

SALLY SALMINEN

KATRYNA

Išgarsėjęs įvedęs romanas iš Baltijos jūros žvejų gyvenimo. Du tomų vienoje knygoje, 565 psl., kieti apdarai, \$5.00.

Abi knygos išleido čekigiskė knygų leidykla Terra. Užsisakykite jas abi ar bet kurią iš jų, kartu pridėdami ir čekį, ir knygos jums bus tauojau prisiųstos paštu.

T E R R A

3237 West 63rd Street, Chicago, Ill., 60629

KARALIUS MINDAUGAS IR TAUTOS ŠVENTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

tams, Lietuva kaip valstybė augo ir bujojo, sėkmingai gindamasi nuo kryžiuočių ir kartu plėsdamasi į rusiškąsias žemes.

Jei Mindaugą minime kaip Lietuvos valstybės kūrėją, tai Vytautą turime minėti kaip Lietuvos nepriklausomybės gynėją ir Lietuvos didybės simbolį.

1385 metų Krėvos aktu Lietuva sujungiamą ar, geriau tariant, prijungiamą prie Lenkijos. Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila vedamas Jadvygą ir sutikdamas tapti Lenkijos karaliumi išpareigoja pats su broliais apsikrikštyti ir aprikštyti Lietuvą, sumokėti 200,000 florinų Vilhelmui Habsburgui už jo sužadėtuvių su Jadvyga nutraukimą, atgauti Lenkijai jos prarastas žemes, paleisti lenkus belaisvius ir, svarbiausia, sujungti Lietuvą su Lenkija. Lenkai aiškina, kad Jogaila sutikęs "pridėti" Lietuvą prie Lenkijos pavartojant lotynišką žodį "applicare".

Žiūrint šių laikų akimis, sunku suprasti, kaip Jogaila galėjo sutikti Lietuvą prijungti prie Lenkijos. Lenkija tuo metu buvo bent tris kartus mažesnė už Lietuvą. Betgi čia tenka atsiminti, kad nacionalizmas, kokią mes dabar suprantame, yra naujųjų laikų padaras, kuris iškilo į domiuojančią politinę jėgą tik aštuonioliktą amžių pabaigoje. Anksčiau politinė ištikimybė ėjo ne tautai, bet valdovui, kuris į valstybę žiūrėjo lyg į savo nuosavybę. Tat ir beraščiui Jogailai, veikiausiai, nesudarė skirtumo, ar jis Lietuvą prijungia prie Lenkijos, ar Lenkiją prie Lietuvos -- juk jis jų abiejų valdovas. Tuo tarpu, kaip atrodo, Vytautas perprato lenkų planus ir jaupacijoje pradėjo pradėjo dėti pastangas jiems kelią užkirsti. Karu prieš Jogailą Vytautas išreikalavo teisę valdyti Lietuvą, kas buvo patvirtinta Astravos sutartimi 1392 metais, tuo lyg ir panaikinant Krėvos aktą. Lenkų akimis tai tik aprikštyta pagoniška Lietuva buvo žemesnėje padėtyje, todėl labiau tik prijungimui, o ne sujungimui su Lenkijos karalyste. Vytauto genijus ir pasireiškė tame, kad jis metodologiškai ėjo prie to, kad išpauitotų Lietuvą iš Krėvos akto pinklių. Atrodo, kad jo gyvenimo kovos tikslas ir buvo iškelti Lietuvos galybę ir padaryti ją lygią Lenkijos karalystei. Jo viso gyvenimo pastangų pavaišikavimas turėjo įvykti 1430 metų rugsėjo 8 dieną. Bet lenkai nepraleido nė vienos progos jam kliaudyti ir išreikalauti naujų įsipareigojimų. Pralaimėjus Vytautui prieš totorius prie Vorklos 1401 m., lenkai pakiša jam pasirašyti naują sutartį, kuria užmezgami ryšiai su Lenkija, nors Vytautas ir pripažįstamas savarankišku Lietuvos valdovu, bet tik iki gyvos galvos. Lenkai pažadėjo nerinkti savo karaliaus, neatsiklausę Vytauto ir lietuvių. Kada Vytautui buvo pasidėlytas Čekijos karaliaus vainikas, jis delsė jį priimti, savo vietininku pasisūdamas Zigmantą Kaributą. Atsisakęs Čekijos karaliaus vainiko, jis vis tik siekė Lietuvos karaliaus vainiko. Tas lyg ir rodo, kad jam ne tiek rūpėjo karaliaus vainikas, kiek Lietuvos savistovumo užtikrinimas ateičiai, ko jis tikėjosi atsiekti per vainikavimąsi Lietuvos karaliumi. Lenkai juto augančią Vytauto galybę ir jos bijojo. To pa-

sėka -- 1413 metų Horodlės unijos aktai, pasirašyti Vytauto, Jogailos, bei lietuvių ir lenkų bajorų. Joje jau nebekalbama, kaip Krėvos akte, apie Lietuvos prijungimą, bet apie Lietuvos ir Lenkijos sujungimą, pabrėžiant, kad abi valstybės dabar ir ateityje esančios lygios, kad jos viena kitai duoda paramą karuose, kad Jogailai ar Vytautui mirus naujas valdovas tiek Lietuvoje, tiek Lenkijoje, renkamas susitarus. Horodlės aktas -- Vytauto politikos laimėjimo įrodymas. Dabar Lietuva jau visiškai lygi Lenkijai. Po Vytauto mirties Lietuva pripažįstama atskira valstybe su atskiru valdovu. Kokią įtaką Vytautas turėjo net Lenkijoje, rodo ir tas faktas, kad, po Jadvygos mirties, jis buvo paskelbtas Lenkijos globėju. Anot Dluogošo, vokiečių imperatoriaus Zigmantas pasakęs: "Matau, kad lenkų karalius Valdislovas yra žmogus paprastas, o viskas Lenkijoje priklauso nuo kunigaikščio Vytauto: turime tad jį savo pusę patraukti, kad jo įtakoje laimėtume savo reikalams karalių."

Siekdamas visišką savistovumo Lietuvai, Vytautas nutarė vainikuotis Lietuvos karaliumi. Iš pradžių tam pritarė ir Lenkijos karalius Jogaila, bet kai apie tai patyrė lenkų ponai, kilo didžiausia audra. Lenkų didikai privertė Jogailą protesto ženklą kartu su jais išvykti iš Lucko suvažiavimo. Pagaliau prieinama prie to, kad lenkų ponai Sandomire nusprendžia, kad, esą, tegu Jogaila savo karūną perleis Vytautui, bet kad tik jis nesivainikuotų Lietuvos karaliumi. Vytautas griežtai atsisako priimti Lenkijos karūną. Pagaliau Vytautas paskiria ir vainikavimo datą -- 1430 m. rugsėjo 8 d. ir kartu pradeda ruošti karui, jei lenkai bandytų jėga karūnavimą sutrukdėti. Lenkai suklūdo karūnos pristatymą, vainikavimas nudesiomas. Pagaliau, po kietų derybų, lenkų ponai sutinka, kad Vytautas būtų karūnuotas Lietuvos karaliumi, bet tik su viena sąlyga -- po Vytauto mirties Lietuvos karaliumi turi būti Jogailaitis. Nelaimė, Vytautas miršta 1430 m. spalio 27 d., nebeapskyręs ir nebesulaukęs naujos karūnos datos. Po Vytauto nebeatsirado nė vieno tokio sumanau valdovo, kuris jo pradėtą savistovumo kovą būtų pravedęs iki galutinio laimėjimo. Bet Vytauto idėja nemirė -- lietuvių kovojų už savistovumą iki pat Lietuvos -- Lenkijos padalinimo ir okupacijos 1795 metais, nors pastaraisiais prieš okupaciją metais atsparumas lenkams nebebuvo žymus.

Lietuvos valstybės kūrėjo karaliaus Mindaugo mirties sukaustė ir Vytauto vainikavimo šventės minėjimas nebūtų pilnas jei apžvelgė didingą Lietuvos praeitį, lietuvių tautos kelių šimtųjų kovą už nepriklausomybę, nestabtelime ties dabartimi.

Išgilinę į Mindaugo ir Vytauto politiką, esame nustebinti jų savotišku pranašingumu pramatant pavojų lietuvių tautai iš rytų. Atrodo, kad juodu abu sąmoningai kreipia lietuvių tautos veidą į vakarus, jau nekalbant apie tokį vakarietį, kaip Gediminą, kvietusį iš Vakarų Europos Lietuvoje apsigyventi amatininkus ir pirklius. Kaip jau minėjau, Mindaugas su krikščionimis rusais daug ryšių turėjo, bet vis tik krikštą ir karaliaus vainiką priėmė iš vakarų.

VIRŠUJE: Mindaugo vainikavimas. Adomo Varno kūrinys.

mokratinio pasaulio valstybėmis, bet kad ji jau kariauja. Šis karas yra senai paskelbtas ir visuotinis. Tik prisiminkime Chruščiovo žodžius: "Mes jus palaidosime". Prie laisvojo pasaulio palaidojimo bolševikai eina kietai ir neatlaidžiai. Pakanka žvilgtelėti kad ir į vėliausią Sov. Sąjungos Komunistų Partijos Centro Komiteto pareiškimą dėl ginčų su Kinijos komunistais, kuriam randame sekantį tvirtinimą:

"Reikšdamas mūsų partijos liniją, draugas N. Chruščiovas sakė: "Išsivadavimo karai bus, kol yra imperia-lizmas, kol gyvuoja kolonializmas. Tai revoliuciniai karai. Tokie karai netik leistini, bet ir neišvengiami, nes kolonizatoriai savanoriškai nesuteikia tautosms nepriklausomybės. Todėl tautos tik kova, taip pat ir ginkluotą kova, gali iškovoti savo laisvę ir nepriklausomybę." Sovietų Sąjunga teikia kuo plačiausią paramą nacionalinio išsivadavimo judėjimui. Visi žino tą realią pagalbą, kurią mūsų šalis suteikė Vietnamo ... Alžyro... Kubos liaudžiai ir kitoms tautosms."

Mums yra gerai žinoma, kaip lietuvių tauta buvo "išvadauta" nuo laisvės, kaip "vaduojamas" Vietnamas, kaip "išvadauta" Kubą.

Aukščiau cituota ištrauka yra labai atviras vedamo karo prisipažinimas, kurio negalima nepriimti dėmesin. Komunistų vedamas karas yra visuotinis ir apima kiekvieną visuomeninį pasireiškimą. Kadangi karas yra komunizmo esmė, tai ir kiekvieno komunisto pareiga yra kovoti iki pilnos ir visuotinės pergalės. Sov. Rusijos karo ginklai nėra vien tik klasiškieji karo pabūklai, kaip tankai, orlaiviai, šautuvai, bet ginklais tarnauja viskas. Švietimas, prekyba, diplomatija, spauda, religija, kultūriniai mai-nai komunistams yra tik karo priemonės.

Prieš 23-jus metus vos tik bolševikams koją įkėlus į Lietuvą, kiekvienas doras lietuvis pasijuto, kad jis yra Lietuvos kareivis, nežiūrint į tai, ar jis tuo metu dėvėjo kario uniformą ar ne, ar jis kariškai buvo apmo-

(Nukelta į 4 psl.)

71 CONVENIENT BANKS
 FOUNDED 1894
The Cleveland Trust Company
 THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
 REG. U. S. PAT. OFF.

A "STOP" Sign TO NEW CAR BUYERS

Stop and consider how much you can save by Financing your car at our Rate of \$5 per \$100 per year. Let us prove that we can save you money!

Visit any of our convenient 71 offices or
PHONE CHerry 1-0875

Mindaugas...

(Atkelta iš 3 psl.)

kytas ar ne, ar jis vaikas ar senukas, pagaliau, neatsižvelgiant ar jis nori kariauti ar ne. Okupantų karo belaisviais pasidarė ir seni ir jauni, ir moterys ir vaikai. Per trumpą laiką prisipildė kalėjimai, pajudėjo belaisvių transportai į Sibirą, visa Lietuva pavirto didžiuliu kalėjimu.

Na, o kaip su tais lietuviais, kurie laimingu būdu pabėgo iš okupanto nelaisvės ir atsидrė laisvojo pasaulio šalyse, gal jie užmiršti ir palikti ramybėje? Nieko panašaus -- mes visi esame Lietuvos okupanto vedamo karo objektai, prieš kuriuos visos priemonės yra geros. Apšaukimas to ar kito asmens karo kriminalistu jiems tik karo priemonė. Leidimas lankytis okupuotoj Lietuvoj irgi karo priemonė. Tad kiekvieno įsileidimas atydziai atsveriamas. Vieniems leidžiama tik Vilniuje tris-keturias dienas pabuvoti, o kitiem ilgiau ir net į provinciją leidžiama nuvažiuoti. Ir tas daroma ne dėl to, ar kito vizitatoriaus mėlynų akių, bet laikantis okupanto vedamo karo strategijos. Kiekvienas nekomunistas, lankęsis okupuotoj Lietuvoj, pripažins, kad jis ten jautėsi lyg kareivis priešo užfrontė. Tad nėra ko stebėtis, jei iš užfrontės grįžusiųjų tarpe yra ir dvasiniai sužalotų -- vieno iškalbingumas dingęs, kito asmenybė pasikeitusi, o dar kiti haliucinacijomis begyvena ir nesąmonės žneka bei rašo, lyg tai tikrai būtų matę okupantų fantazijoj sukurta rojų ant žemės.

Taip vadinamasis kultūrinis bendradarbiavimas yra gana populiaris kovos priemonė. Vienas kitas spaudos bendradarbis pasiskelbia per kultūrinį bendradarbiavimą naujų kelių beiškęs lietuvių tautai gelbėti, visai užmiršdamas, kad jis eina senai Michailovo Komiteto kultūrinio bendradarbiavimo nurodymais šunkeliais.

Infiltracija ir provokacija irgi priklauso prie okupantų plačiai naudojamų kovos priemonių. Neseniai iššifruotas ir į okupuotą Lietuvą išvykęs Morkus-Markavičius yra geras to pavyzdys.

Akivaizdoje okupantų karo prieš mus ir prieš visą laisvąjį pasaulį, mes negalime likti abejingi! Tai kovai ir neturime teisės pavargti. Tik mes galime ir turime kalbėti už jėga nutildytuosius. Jei niekad savo valstybės neturėjusios Afrikos tautos gauna nepriklausomybę, tai teisingumas reikalauja, kad ir Sov. Rusijos kolonija, į kokią šiandien yra paversta Lietuva, atgautų laisvę. Kolonijų amžius yra atgyvenęs. Sovietų Rusija negali būti išimtis iš tos taisyklės. Prieš septynis šimtus metų Mindaugo įkurtoji valstybė turi teisę į pilną nepriklausomybę ir ją atgaus gal net greičiau, negu esamomis aplinkybėmis tą galima numatyti.

Skautai žygiuoja pro vadovybę.

JUBILIEJINĖ SKAUTŲ STOVYKLA

Stovykla buvo įsikūrusi gražioje ir gerai įrengtoje Amerikos skautų stovyklavietėje Camp Child, Buzzards Bay, Mass. Mūsų stovyklautojai išsidėstę atskiromis šakomis miške aplink gana didelį ežerą.

Gražioje gamtos aplinkoje nuo rugpiučio 17 d. iki rugsėjo 1 d. vyko naujas mūsų jaunimo gyvenimas. Čia iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių atvyko 259 skautai ir 392 skautės. Stovyk-

lautojai atskiromis vietovėmis taip atrodė: Chicaga 149 (42 skautai ir 107 skautės), Bostonas 63, New Yorkas 59, Detroitas 52, Clevelandas 43 (21 skautas ir 22 skautės), Worcesteras 42 ir kitos vietovės su mažesniu skaičiumi. Visus konkuravo savo skaičiumi nedidelė Elizabeth'o lietuvių kolonija, atsiuntusi stovyklon net 36 asmenis.

Stovyklai vadovavo v.s. A. Saulaitis su 14 padėjėjų ir kitų pa-

B. Kerbelienės nuotrauka

reigūnų. Skautų brolijos pastovyklei -- j.s. Br. Juodelis su 18 įvairių pareigūnų. Skautų Sese-rijos pastovyklei -- s. S. Subatkevičienė su 12 įvairių pareigūnų ir akademinių skautų sąjūdžio pastovyklei s. A. Treinys. Čia buvo įsikūrę per šimtą mūsų akademinių jaunimo.

Akademikai skautai savo pastovyklėje be kita ko turėjo eilę referatų - paskaitų lietuvių kalbos, literatūros, Lietuvos laisvinimo ir kitais klausimais.

Clevelandiečiai Vytauto Didžiojo draugovės skautai Jubiliejinėje Stovykloje gražiai pasireiškė. Jie laimėjo I vietą Mindaugo dienos vienetų varžybose; -- II-ją vietą stovykloje už skautiškus įsirengimus ir III-ją vietą dienos temos varžybose. Draugovės Vanagų skiltis laimėjo II-ją vietą už skilčių užsiėmimus iškyloje. Gi skautas Vytenis Gatautis laimėjo II-ją vietą individualinėse varžybose. Draugovės stovykloje vadovavo v.s. K. Gaižutis ir sl. Vyr. Januškis. Draugovė išsirikiausi vėliavų aikštėje. Nuotraukoje matosi iš kairės: J. Grigaliūnas, K. Sušinskas, J. Ežerskis, A. Plodžinskas, G. Matulevičius, V. Pažemis, V. Gatautis ir kt.

Jubiliejinės Skautų Stovyklos vadovybė išsirikiausi stovyklos aikštėje nuleidžiant vėliavas. Stovi iš kairės: s. P. Molis, ukrainietis skautininkas, stovyklos programos vadovas v. s. Al. Matonis, v. s. kun. J. Vaišnys SJ, stovyklos viršininkas v. s. A. Saulaitis, prof. Ig. Končius, skautų pastovyklės viršininkė ps. Subatkevičienė, s. J. Pečiūrienė ir vyresniųjų skautų vadė ps. G. Bartytė.

V. Kizlaičio nuotrauka

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(20)

Herbertas mus pertraukia:

— Gana bereikalingų kalbų. Jau matau, kad darotės sentimentalūs. Kiekvienas turime eiti savo pasirinktu keliu. Aš buvau mieste ir sutikau Kareelį ir Julijų, kuris tikriausiai turi daug ką įdomaus pranešti.

Kambary prietema. Juliaus veidas vos beatpažįstamas.

— Taip, turiu jums daug ką pranešti, bet geriau, tegu Kareelis išeina iš kambario: tas jam gali būti per daug pavojinga ir net galėtų susijaudinti.

Kareelis pašoka:

— Baikite pagaliau savo patyčias! Gyvenkite jūs kaip jums patinka, ir leiskite man gyventi taip kaip aš noriu! Aš joks didvyris, bet tik menkas, ramus žmogelis, kuris dar nori gyventi! Aš nesu didvyris, bet ir nesu bails! Palikite mane ramybėje!

Iš tamsos pasigirsta Elfi žodžiai:

— Mes visi nesame didvyriai, Kareeli.

Julius užsidega cigaretę. Degtuko liepsna nušviečia jo aštrų profilį.

— Jūs, aišku, žinote, kad aš buvau Rusijoje.

— Taip. Kaip ten su tremtiniais, Juliau?

— Tai, ką čia papasakosiu, ne viską savo akimis mačiau. Dalį man papasakojė kiti geležinkeliečiai. Taigi, dalis traukinių su tremtiniais ėjo į Rusiją pro Narvą, kita dalis pro Iborską. Pro Narvą praėjo 148 vagonai, iš kurių 28 į Novosibirską, 66 į Kotelnicą ir 54 į Kirovą. Pro Iborską praėjo 342 vagonai: iš jų 23 į Novosibirską,

56 į Promeslenają, 76 į Čano, 50 į Karagatą, 80 į Starobelską ir 57 į Bubeniną. Nors mūsų žmonės buvo vežami gyvulinuose vagonuose, bet su jais buvo elgiamasi blogiau negu su gyvuliais. Jokio pakenčiamo aprūpinimo, jokių vaistų, jokios medicininės pagalbos. Suprantama, kiekvieną transportą lydėjo ir medicininis personalas, iš šešių jaunų rusaičių, kurios išstisomis dienomis arba dainavo komunistines dainas, arba tryniojosi tarp enkavedistų ir raudonarmiečių. Tuo tarpu mūsų žmonės mirė kaip musės, ypač vaikai. Kiekvieno transporto traukinio konduktorius turėjo ir lydimuosius raštus, kuriuose buvo vietoje prekių pažymėta -- "Žmonės". Paskyrimo vietoje transportą priima vietos NKVD pareigūnai. Tremtiniai vyrai buvo šaukiami ir tikrinami pagal sąrašą, o moterys ir vaikai tik pagal skaičių -- tiesiog kaip gyvulius!

Kareelis pašoka:

— Bet juk tada nežinia, kas ir kur ištremtas. Kaip bus galima vėliau juos surasti?

Julius tik gaiziškai nusijuokia:

— Surasti? Niekas jų nėra ir neieškos! Jų ir pėdsakų neliks!

— Kas numatoma su šiais nelaimingaisiais, Juliau?

— Kas žino? Iš rusų pasikalbėjimų galima spėti, kad pradžioje visi tremtiniai bus perduoti priverčiamų darbų Gulag stovykloms. Šioji įstaiga -- Gulag aprūpina visą Sovietų Sąjungą nemokama darbo jėga. Štai kaip jie realizuoja didžiulius statybinius projektus! Darbo jėga negauna jokio atlyginimo, o jei nusibaigia -- tai juo geriau! Jų vietas užima nauji suimtiniai ar tremtiniai. Taigi, pirmiausiai visi tremtiniai pristatomi į priverčiamųjų darbų stovyklas. Pagal pareikalavimus moterys pirmiausia paskirstomos -- į darbus prie kanalų, į anglių kasyklas, kolchozus ir kitur. Paauglių vaikų laukia panašus likimas. Mažesni gi vaikai atiduodami į valdiškas auklėjimo institucijas.

Herbertas pertraukia:

— Ir čia jie gauna rusiškus vardus ir išauginami rusais!

— Taip! Toks rusų planas! -- patvirtina Julius.

Stovykloje visą laiką vyko varžybos dienos temomis tarp vienetų ir paskirų skautų. Atskirai varžybomis ir atitinkama programa buvo paminėta Lietuvos karaliaus Mindaugo diena, Laisvės diena, Lietuvos skautijos jubilėjaus diena ir kt. Minint Laisvės dieną, stovyklon atsilankė LSB vyriausias skautininkas s. E. Vilkas ir LSS vyriausia skautininkė v. s. O. Zailskienė.

Stovykloje kasdien buvo leidžiamas ir rotatoriumi spausdinamas JS Skautų Aidas, redaguojamas LSS tarybos pirm. s. A. Dundzios. Vėliau laikraštis siekė iki 10 puslapių ir buvo gražiai iliustruotas.

Jubiliejinė Stovykla gavo labai daug sveikinimų iš organizacijų, atskirų asmenų, skautų vadovų ir kt. Iš tų sveikintųjų ketletą tenka atskirai paminėti, tai: Lietuvos Diplomatinijos Šefas min. St. Lozoraitis, Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, Liet. Gen. Kons. Dr. P. Daužvardis, Liet. Nepr. Akto sign. St. Kairys, VLIK pirm. Dr. A. Trimakas, PLB vald. pirm. Dr. J. Sungaila, JAV LBT prez. pirm. St. Barzdukas, Dirvos red. J. Čiuberkis, Boy Scouts of America Scout Executive W.R. Splers ir visa eilė kitų.

Stovyklai prisiminti visi stovyklautojai gavo specialius ženklus. Be to, buvo išleisti metaliniai ženkliukai, vokai ir specialūs laiškam ženkliukai.

Rugpiučio 31 d. -- šeštadienį įvyko Lietuvos Skautybės Jubilėjaus minėjimas ir stovyklos uždarymas vėliavų aikštėje.

Čia stovyklos varžybų laimėtojams buvo įteikti diplomai. Iškilnės baigtos Tautos Himnu ir

stovyklautojų paradu. Gi akademikai skautai, pasibaigus paradiui, dar kelias kartus pražygiavo sustartinai dainuodami. Į stovyklos užbaigimą atsilankė gražūs būrys svečių iš artimųjų apylinkių ir tolimesnių vietovių, kaip Clevelando, Rochesterio, New Yorko ir kt.

Vakare įvyko paskutinis šios stovyklos laužas. Čia labai gražiai savo skambiomis dainomis laužavedžiui V. Stroliai vadovaujant, pasirodė vilkiukai. Baigiant laužą Tėvas J. Vaišnys SJ pasakė keletą įsidėmėtinų žodžių skautams ir jaunesniesiems bei vyresniesiems vadovams.

Po laužo visi vadovai ir akademikai skautai -- es susirinko salėje, kur, besidalindami įspūdžiais, praleido kelias valandas, skambant lietuviškomis dainoms.

Sekmadienį po pamaldų visi stovyklautojai krovėsi savo daiktus į mašinas ir iškeliavo į savo vietoves kupini naujų įspūdžių.

J. Pavasaris

IS LIETUVOS

Bolševikams vykdant Lietuvoje gyventojų trėmimus, į Rusijos šiaurę buvo ištremta ir viena šeima, turėjusį ūkėlį. Vyras Rusijoje, dirbdamas nežmoniškoje sąlygoje, mirė. Dabar rusai leido žmonai su vaikais, kurių du tapo invalidais, grįžti į Lietuvą ir buvo apgyvendinti kolchoze. Čia žmona turi dirbti sunkius darbus, nors ir turėdama 65 metus amžiaus, kad užsidirbus pragyvenimą sau ir invalidams vaikams.

— O kaip su vyrais?

— Vyrų likimas nežinomas, Kareeli. Apie juos ir patys rusai tyli.

★

Herbertas nukrečia savo cigaretės pelenus.

— Apie tai rašė Pravda 1941 m. birželio 14 dieną: Tūkstančiai iš Pabaltijo respublikų persikėlusieji savanorių, kurie jau yra pakeliui, džiaugsmingai imsis statybos darbų numatytoje Stalino planuose. Toks gėdingas melas yra tipiškai rusiškas!

Kareelis pereina per kambarį.

— Sakykite, kas už tuos pasibaisėtinus veiksmus atsakingas? Kas juos praveda? Kas juos išrado?

— Kokie beprasemiai klausimai, Kareeli! Net ir aš pats lengvai galiu į juos atsakyti! Kas juos išrado? Suprask -- tokie "savanoriški persikėlimai" yra senas, labai senas rusų išradimas! Šiuos metodus senieji Rusijos vadovai panaudojo ne vien tik prieš užimtuosius kraštus, bet net prieš pačią rusų tautą! Tai šimtmečiais išbandytas metodas. Kad tą suprastum, nereikia visos rusų tautos istorijos studijuoti -- užtenka tik perskaityti rusų literatūrą! Už trėmimų akciją Estijoje visų pirma atsakingas pirmasis komunistų partijos centro komiteto sekretorius K. Saere, krašto saugumo komisaras Boris Kumm ir vidaus reikalams komisaras A. Murro. Tartu mieste, kur trėmimai buvo ypač žiauriai praversti, šiai akcijai vadovavo rusų kilmės žydas Afanasjevas, Tartu apskrities NKVD viršininkas. Visame Pabaltijy trėmimų planą ir akciją pravedė specialiai į Rygą atvykęs iš Maskvos NKVD tarnautojas Serozas ir Vakumovas. Kas už tai atsakingas? Žinoma, Stalinas, nes be jo žinios nieko Sovietų Sąjungoje neįvyksta! Nieko be jo žinios ir be jo įsakymo!

Prie pat mano ausies pasigirsta Elfi žodžiai:

— Ir pas tą patį Staliną atskridęs Churchillis nuolankiai siūlo jam pagalbą! Kokia gėda!

Pasigirsta sausas Herberto balsas:

— Roosveltas taip pat atskris Stalinui nusilenkti ir siūlys savo pagalbą. Ar galima ko nors kvailesnio tikėtis? (Bus daugiau)

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

AR TAI 'APSIŠAUDYMAS' AR IEŠKOJIMAS
TIESOS NEŽINOJIME? E. ČEKIENĖ

Pereitą žiemą daugiausia gyvumo mūsų tarpe buvo sukėlęs kultūrinio bendradarbiavimo su kraštu klausimas, kurį išsamiai diskutavo ir ALTS-ga savo Seime, įvykusiame St. Louis mieste, š.m. gegužės gale, kur po dr. Jono Balio ir dr. Vaclovo Paprocko išsamių pranešimų, Seimas priėmė rezoliuciją, griežtai pasisakydamas prieš tokį bendradarbiavimą.

Tuo klausimu buvo daug asmeninių ir viešų ginčų, buvo daug ir įvairiai pasisakyta spaudoje, o Metmenų žurnale 6-me numery A. R., surinkęs cituoja visą eilę mūsų spaudoje tilpusių bendradarbiavimo ir santykių su kraštu klausimais būdingesnių pasisakymų ir išvado reiškia savo nuomonę, kad "santykių ar bendravimo išplėtimas net iki apskaitimo kultūrinėmis vertybėmis taip pat tegali būti vertinamas teigiamai..." "stereotipinis mūsų veiksmų ar pavienių asmenų pasisakymas prieš bendravimą su žmonėmis Lietuvoje,

prieš pastangas užmegsti tokį bendravimą kad ir dabartinėmis sąlygomis mažiau ką beįtikina..."

Neteko skaityti mūsų organizacijų ar paskirų asmenų, smerkiančių bendravimą lietuvių su lietuvių krašte, bet smerkiamas bendravimas su okupantui pasidavusiais komunistų tarnais ir kultūrinį mainų prekyba. Tame pačiame Metmenų n-ry, ne- liečiant bendradarbiavimo galimybių, labai išsamiai ir objektyviai dabartinės Lietuvos kūrybos veidą nušviečia autorius, pasivadinęs Jono Vėlaikio slapyvardžiu, idėmiai sekęs 1962 metų paverptos Lietuvos išleistus kultūrinis, jų kritika, jis prieina išvados, kad nežiūrint į įrodinėjimus, kad ten esanti pilnutinė kūrybinė laisvė, aiškiai išryškėja, kad tai tėra tik vergo laisvė, t.y. laisvė, daryti tai, kas įsakyta -- vienintelė ir visiškai laisvė kovoti už komunizmą (121 psl.) Jis cituoja iš tenykščio literatūros ir meno žurnalo, kur partijos pareigūnas J. Grigonis pasisako,

kad rašytojai neturėtų nei iliuzijų apie laisvą kūrybą. "Laisva kūryba nereiškia stovėjimą nuolatėje nuo aštrios ideologinės kovos".

Ryškusio dėlei pravartu susipažinti ir su š.m. birželio 21 d. pakartotais TSKP CK plenumo nutarimais, liečiančiais kūrybinę laisvę, kurie skamba taip: "Partija neregamentuoja -- kur, kas ir ką turi rašyti. Dar Leninas yra pabrėžęs, kad literatūra galima mechanškai nivelyuoti, bet vieno -- įjungti literatūrinę mūsų kūrybą į didžiulio ideologinio puolimo kolonas -- partija reikalauja teisėtai ir pagrįstai... Ši partinė tiesa šimteriopai padidina menininko atsakomybę už kiekvieną jo žodį. Istorią nežinojo didesnio menininko, negu mūsų partija; iš jos kasdieninio darbo praktikos ir stiliaus mūsų literatai mokosi rasti tai, kas svarbiausia. Taigi, Komunistų partija -- geriausias mūsų literatų mokytojas ir valdovas (Literat. ir meno žurnalas

Šį rudenį Chicagoje ir apylinkėse Balfas skelbia didžiulį vajų. Pasitarti vaju reikalais rugsėjo 8 d. organizacijų atstovai ir paskirai veikėjai buvo suvažiavę į Balso direktoriaus Valerijono Šimkaus sodą, Willow Springs. Nuotraukoje pasitarimo dalyviai.

V. A. Račkausko nuotrauka

Pergalė, 1963 m. nr. 7, Vilnius).

O apie skaitytojų masę, kuriems kūrėjai turi tarnauti, ten pat pabrėžiama, kad "Mūsų skaitytojas -- komunizmo statytojas -- komunizmo statytojas, ir jeigu jis mūsų knygoje nerastų, kas sudaro jo kasdieninio gyvenimo turinį, jis nusivils mumis, jis užmirš mus. Literatūra turi ne vien vaizduoti gyvenimą, bet ir padėti pertvarkyti jį", -- šios mintys buvo stipriai užakcentuotos plenumo, rašo J. Bieliauskas toj pačioj Pergalėj.

Tą reikalavimą tęsia ir LTSP Prezidiumo pirm. J. Paleckis savo autoritetu š.m. geg. 6 d. rašytojų plenumo Vilniuje: "Tarybinė literatūra yra kovojanti literatūra. Ji atakuodama gina komunistinės ideologijos, socialistinio realizmo principus, įtvirtina kūryboje ir gyvenime mūsų komunistinius idealus. Kiekvienas rašytojas visada turi atsiminti tuos uždavinius, kuriuos jam kelia partija, turi stengtis, kad jo kūryba būtų veiksminga kovojant už liaudies gerovę, už socializmą ir komunizmą (Pergalė 1963 m. 6 nr.).

Ir vėliausiai Vilniaus Tiesą rugp. 17 d. nurodo, kokius veikėjus rašytojai turi sukurti: "Šiandien praeities liekana turi būti įveikta. Žmogus -- komu-

nistinės ateities -- kūrėjas turi išskirti literatūroje, kaip svarbiausias jos vaizdavimo objektas su visu jam būdingu revoliucionieriaus dramatismu ir heroizmu, jaudinančiu skaitytoją savo pokių ir išgyvenimų taurumu, gilia psichologine tiesa, plačiais šio laikinės epochos apibendrinimais".

Kaip gerą pavyzdį nurodo K. Sajos pavaizduotą personažą, kurį taip apibūdina: "mūsų dienų jaunuolis, kuris nepasiduoda neigiamam jį supančios aplinkos poveikiui, stoja į kovą ne tik prieš sumiesčionėjusius savo vienmečius, bet ir prieš tėvą, išduodantį komunistinius idealus. Saja savo veikalu parodo dabartiniam jaunimui, kad kova už didžiausius revoliucijos idealus ir šiandien ne mažiau dramatiška ir jaudinanti. Kas sugeba toj kovoj nugalėti, tas vertas komunistinės ateities. Tai ypač svarbu teisingai suprasti dabar, kai po TSKP CK birželio plenumo partija iškelė rašytojams uždavinį atskleisti ir ryškiais paveikslais įkūnyti didingus komunizmo statybos epochos žygdarbius, tarybinio žmogaus žygių didybę."

Šie komunizmo tarnų žodžiai aiškiai parodo, kokią kultūrinę prekę jie siūlo mums ir be jokių mainų priveža į visus laisvuosius kraštus gana pigia kaina. Nejaugi kas nors pasigenda šitokio dvasios peno?

Kad išsivieji politiniam ir visuomeniniam gyvenime nebūtų stagnacijos, Metmenys, kaip vykusį pavyzdį cituoja B.K.N. 1962 9.26 Dirvoje tilpusį pasisakymą, kurį pravartu čia pakartoti.

"Tėvynei ištikimas karys, užėmęs tvirtą apkasą-bunkerį, jaučiasi gal neįveikiamas. Bet leiskime, priešas apeina apkasą ir nužygiuoja tolyn. Ar tai būtų tikslinga ištikimybė, jei tas karys vis dar ištikimam (ir neveikiamam) pasilikęs apkase, kada nekada pašaudydamas ta pačia kryptimi, iš kurios turėjo pasirodyti priešas?"

"I klausimą, ką gi tad reikia daryti, atsakyčiau, kad visgi rei-

kėtų ryžtis iš apkasų išlįsti ir eiti žvalgybon. Labai apdairiai, atsargiai, bet eiti. Ėmus kalbėti alegorijomis, galima ir toliau jomis mūsų šių dienų problemas apibūdinti. Žvalgybon eiti pavojingiau, negu ištikimai apkasose sėdėti. Pavojai trejopi. Žvalgams daugiau pavojaus patekti priešais nelaisvėn. Daugiau jiems pavojaus ir suklysti ar tapti priešo tyčia suklaidintais. Pagaliau, žvalgus arba tik prastai išmokęs apie reikalą žvalgyti apšaudo ir savię, iš didžios ištikimybės tėvynės ir itin ištikimi ir pasilikimui apkasose. Ypač be diskriminacijos ir be svarstymo šaudoma į tuos žvalgus, kurie sakosi patyrę apie priešą ką nors ne visai taip, kaip apkasose tikima. Taip yra, tur būt, ar tik todėl, kad tokie taikiniai daug lengviau pasiekiami, negu priešas..."

Neabejotina, kad žvalgams yra daugiau pavojaus suklysti ar tapti priešo tyčia suklaidintais. Šią tiesą patvirtina pirmieji mūsų "žvalgai", turėję progos iš arčiau pasižvalgyti, su priešų susipažinti ir po to vispusišką bendravimą ir bendradarbiavimą pradėti ir mums įrodinėti, aukščiausiai minėtomis propagandai skiriamomis kultūrinėmis vertybėmis mus maitinti. Dėl to "apkasose" sėdinčiai išsivijos visuomenė ir darosi neišku, ar tie žvalgai patys jau spėjo suklysti, ar tapo priešo tyčia suklaidinti. Todėl jei kas bendradarbiavimui nepritaria ar žvalgams nebepasitiki, tai nereiškia, kad į juos be svarstymo šaudoma. Tai tik ieškojimas tiesos ir abejonė, ar verta mums tokiomis jų kultūrinėmis vertybėmis vienpusiškai mainus daryti, nes pagal okupanto partijos reikalavimus, išsivijos rašytojai dar nesukūrė nei vieno veikalo ir todėl, jų žodžiais tariant, mūsų kūryba komunizmui nuodai.

Tenka tik sveikinti visas mūsų organizacijas, institucijas, bei pavienius asmenis, kurie būdami ištikimi tėvynės laisvės idealui, šį klausimą išsamiai diskutavo ir viešai išdrįso pasisakyti.

LIONĖS JUODYTĖS
KONCERTAS-REČITALIS

įvyksta sekmadienį, 8:30 val. vakare,
1963 m. rugsėjo 29 d., TOWN HALL,
113 WEST 43rd STREET, N. Y.

Bilietai gaunami Darbininko redakcijoj 910 Willoughby Ave., Laidotuvių įstaigose — Marytė Shalinskas 84-02 Jamaica Ave ir A. Aramiškis 423 Metropolitan Ave., Mrs. A. Ginkus 495 Grand St., A. Mathews 256 Union Ave., Mrs. Misunas Ray's Liquor Store 103-55 Lefferts Blvd., Radijo dr. J. J. Stukas 1264 White St., Hillside, N. J.

Bilietų kaina \$4.00 Loge, \$3.00 ir \$2.50 Orch., \$1.75 ir \$1.25 Balcony.

Maloniai kviečia visus atsilankyti,
Rengimo Komitetas.

1000 KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO

Turėdami galvoje tą didžiulę paramą, kuria mes naudojome praeities metais, DAR KARTĄ (jau septinti metai) visiems lietuviams kaip dovaną atiduodame savo uždarbį nuo 1000 (tikrai) SPECIALIŲ KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ.

Kadangi mums prekybiniai metai buvo sėkmingi, tai esame pajėgūs pasiūlyti šių metų KALĖDINIAMS SIUNTINIAMS BE UŽDARBIO NAUJAS GERAS RUSIŠKAS EKSPORTINES ANGLIŠKAS MEDŽIAGAS, specialiai mums gamintas, ŽYMIAS GERESNĖS RUSIŠKOS, patrauklesnės ir ŽEMESNĖS KAINOMIS negu ankstyvesniais metais.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 1, kurį sudaro:

- 1) 4 jardai sunkiojo rajono 1 moteriškam kostiumui ar suknelei ir švarkučiui, žaliai balto, rausvai balto ar rudai balto
- 2) 3 jardai dvigubo pločio pamušalo, pilko, rudo, tamsiai mėlyno ar juodo
- 3) 3 jardai poplino, balto
- 4) 1 pora žieminių moteriškų ar vyriškų kojinių.

KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO už siuntinį Nr. 1 yra tikrai

\$29.50, įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (dvigubas siuntinys Nr. 1), kurį sudaro:

- 1) 8 jardai sunkiojo rajono 2 moteriškiems kostiumams ar 2 suknelėms ir 2 švarkeliams, žaliai balto, rausvai balto ar rudai balto
- 2) 6 jardai dvigubo pločio pamušalo, pilko, rudo, tamsiai mėlyno ar juodo
- 3) 6 jardai poplino, balto
- 4) 2 poros žieminių moteriškų ar vyriškų kojinių.

KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO už siuntinį Nr. 2 yra tikrai

\$45.00, įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 3, kurį sudaro:

- 1) 3 1/2 jardu gabardino ar vilnono 1 kostiumui, pilko, rudo ar tamsiai mėlyno
- 2) 3 jardai paltinės medžiagos 1 vyriškam ar moteriškam žieminiam paltui, gelsvos, žalios, mėlynos, tamsiai mėlynos ar juodos
- 3) 4 jardai sunkiojo rajono 1 moteriškam kostiumui ar 1 suknelei ir švarkučiui, žaliai balto, rausvai balto ar rudai balto
- 4) 3 jardai dvigubo pločio pamušalo, pilko, rudo, tamsiai mėlyno ar juodo
- 5) 1 pora žieminių moteriškų ar vyriškų kojinių.

KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO už siuntinį Nr. 3 yra tikrai

\$55.00, įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 4 (dvigubas siuntinys Nr. 3), kurį sudaro:

- 1) 6 1/2 jardu gabardino ar vilnono 2 kostiumams, pilko, rudo ar tamsiai mėlyno
- 2) 6 jardai paltinės medžiagos 2 vyriškiems ar moteriškiems žieminiams paltams, gelsvos, žalios, mėlynos, tamsiai mėlynos ar juodos
- 3) 8 jardai sunkiojo rajono 2 moteriškiems kostiumams ar 2 suknelėms ir 2 švarkeliams, žaliai balto, rausvai balto ar rudai balto
- 4) 6 jardai dvigubo pločio pamušalo, pilko, rudo, tamsiai mėlyno ar juodo
- 5) 2 poros žieminių moteriškų ar vyriškų kojinių.

KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO už siuntinį Nr. 4 yra tikrai

\$89.00, įskaitant visus mokesčius.

Paprašiusiems pasiūsiame ORO PAŠTU nemokamai visų medžiagų pavyzdžius ir bet kurį pasaulio kraštą. NAUJIEMS KLIENTAMS, jeigu jie paprašys, pasiūsiame taip pat savo VISĄ ILLUSTRUOTĄ katalogą ir standartinių ir maisto siuntinių kainoraščius.

Mūsų siuntinius KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO gali užsisakyti kiekvienas lietuvis, vis tiek, ar jis būtų mūsų klientas, ar kurios nors kitos firmos. TAČIAU MES, NORĖDAMI prieš visus IŠLAIKYTI BEŠALIŠKUMĄ, ESAME NUSTATĘ, KAD IŠ KARTO VIENAS ASMUO GALI UŽSISAKYTI NE DAUGIAU KAIP PO VIENĄ KIEKVIENO TŲ SIUNTINIŲ. Priiminėsime po \$1.00 už stato iš tų, kurie norės užsitikrinti bet kurį mūsų kalėdinį siuntinį be uždarbio, ir lauksime galutinio užsakymo iki 8 savaitių.

Esame įsitikinę, kad jums aišku, jog bet kurioje kitoje firmoje už tokius kaip šie mūsų siuntinius jūs mokėtumėte bent dvigubai tiek. DĖL TO NEDELSDAMI TUOJAU SIŪSKITE UŽSAKYMUS, kad mes galėtume siuntinius pristatyti gavėjams Kalėdoms.

Kadangi daugelis mūsų klientų užsakinėja mūsų kalėdinius siuntinius be uždarbio tuoju pat, kai tik pasirodo mūsų skelbimai, tai norime pasakyti, kad visiems savo klientams (net ir tiems, kurie neprašo) pasiūsiame visų medžiagų pavyzdžius, kai tik išleidžiame siuntinius.

Mes garantuojame:

1. Kiekvienas siuntinys pasieks gavėją.
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigus arba nemokamai pasiūsiame kitą tokį pat siuntinį.
3. Sumokame visus mokesčius, dėl to gavėjams Lietuvoje, sulaukusiems siuntinių, nieko jau nebereikia mokėti.
4. Siunčiame visas medžiagas tik pagal pavyzdžius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
341, LADBROKE GROVE
LONDON, W. 10
ENGLAND

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiąjame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

ALT S-gos Baltimorės skyriaus veikla

Tautinės S-gos vietinio skyriaus poatostoginis susirinkimas įvyko š.m. rugsėjo 15 d. Jame buvo apšvarstyti rudeniniai šių metų darbai. Atidarius susirinkimą pirmininkas M. Karaša priminė, kad paskutiniame šių pavasarį skyriaus susirinkime aktyviai dalyvavusio a.a. Antano Česonio savo tarpe nebeturime. Pirmininko pakviesti susirinkusieji atsistoję ir skaudžiam sušikauptame pagerbė velionį. Be to pirmininkas pranešė, kaip skyrius prisidėjo prie a.a. A. Česonio laidotuvių ir perskaitė velionies žmonos ir sūnų padėką skyriaus nariams už užuojautą gėles ir atmintį.

Toliau pirmininkas trumpai pranešė apie vykusį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą Toronte, kuriame jis dalyvavo svečio teisėmis. Buvo perskaitytas Dirvos reikalavimas ir paraginti nariai pakviesti savo pažįstamus susipažinti su Dirva, o kurie nariai neskaito, kviešti užsiprenumeruoti.

Patiekė apyskaitą skyriaus išvykos į "Altona" vasarvietę, kur svečiai buvo pavaišinti krebais, krebų sriuba ir alučiu.

Solistės Vasiliauskienės koncertą ruošia skyrius š.m. spalio mėn. 27 d. sekmadienį 5 val. 30 min. Lietuvių Svetainės didžiojoje salėje. Tai bus reta proga Baltimorės ir Washingtono lietuviams išgirsti iš tolimos Australijos atvykusios solistės dainų. Solistės kilnus tikslas, sudaryti kultūrinį kontaktą su š. Amerikos lietuviams, baltimoriečių ir washingtoniečių atsilankymu bus pagerbtas ir įvertintas, kai kuo gausingiausiai dalyvaus.

Antaną Vanagaitį Baltimorėje pamatys š.m. spalio 27 d.

Lietuvių Svetainėje, kurie atsilankys į solistės Vasiliauskienės koncertą. Tuo metu bus parodytas spalvotas filmas iš Antano Vanagaičio gyvenimo ir veiklos š. Amerikoje. Juk ir Baltimorėje įsai linksmo lietuvių. Taimalonu bus jį pamatyti nors ir filmoje. Senieji lietuviai jį prisimins matę ir girdėję, o naujieji susipažins su jo plačia veikla.

Meno paroda. Dar pereinamais metais skyrius pasiūlė savo patarnavimus suruošti meno kūrinių parodą dailininkei Vladai Stančikaitei-Abraitienei. Ją pasiūlymą priėmė ir parodai pasiruošė. Paroda įvyks spalio 26 ir 27 d.d. Lietuvių Svetainės antrame aukšte.

Baltimorėje yra buvę keletas meno paveikslų parodų, bet tik viena buvo kiekvienam lankytoji suprantama, ką kūrėjas vaizdavo savo kūriniuose, tai A. Rūkštelės paroda. Toji paroda buvo sekmingiausia lankytojų ir parduotų paveikslų skaičiumi.

Dail. Vl. Stančikaitės - Abraitienės bus antroji paroda, su prantamais kiekvienam paveikslais. Jos sekmingų parodų buvo Clevelande, Detroite, Pietų Amerikoje.

Rašančiam šias žinutes prisimena tremties metai, Rusų belaisvams skirtuose barakuose, didžiuliam durpyne prie Gross Hesepe kaimo, dailininkė Vl. Stančikaitė - Abraitienė neužsidarė savo šeimos varguose ir reikaliukuose, bet dirbo menininkės darbą. Ir tai darė ne savo asmei, bet stovyklos ir lietuvių naudai. Meniška puošė stovyklos salės sceną. Sukūrė stovyklos koplyčią šv. Marijos paveikslą su kūdikiu ant rankų einančią per jėgų laukus, žydnias aguonėles, rugiagėles pro

lietuvišką kryžių.

Didžiausias ir sunkiausias darbas buvo įsteigimas ir vedimas meno kursų, kuriuos lankė keliolika jaunuolių ir suaugusių. Tiesa, jai talkininkavo pora stovykloje buvusių menininkų. Kursų vedimas ir darbo sąlygos buvo sunkios: kur gauti medžiagą, įrankius, dažus ir kita.

Taigi š.m. spalio 26 ir 27 d.d. visi lietuviai iš Baltimorės ir Washingtono turėsime malonumą pasigrožėti Vl. Stančikaitės dailine kūryba. Kiekvienam bus miela savo butą ir įstaigą papuošti jos paveikslais.

M K-A

MYLĖSI LIETUVĄ IŠ TOLO

L. B. Chicagos Apygardos Valdyba ėmėsi iniciatyvos ir išleido II-sios JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventės rinktinę ilgo grožio monoaural. Plokštelė pavadinta: "Mylėsi Lietuvą iš tolo". Plokštelės apipavidalinimas liudija gerą leidėjų skonį.

Pirmojoje pusėje užrekorduotos 7, o antrojoje — 8 lietuvių kompozitorių labiausiai pavykusios dainos, atliktos mišraus, moterų ir vyrų chorų.

Dainų šventės salės akustika ir joje įmontuoti garsiakalbiai sudarė labai nepalankias rekordavimui sąlygas. Paprastai rekordavimai vyksta tam tikrose studijose su pritaikyta akustika ir moderniais aparatūros įrengimais. Mūsų atveju rekorduotojams atiteko labai nedėkingas uždaviny: milžiniška salė, talpinanti 10.000 žmonių, jokių akustinių įrengimų ir priėdų, dar prasčiausios rūšies nudėvėti garsiakalbiai, kurie nepakendami deformavę chorų skambėjimą, ypač tolimesnėse nuo estrados vietose. Nors mūsų rekorduotojai — specialistai visomis priemonėmis stengėsi pašalinti salės akustikos ir garsiakalbių netobulumus, tačiau ištiesai pašalinti nereikalingus garsus buvo neįmanoma. Dėl to kai kuriose dainose nepasisekė išvengti nemalonaus plokštelės čirškėjimo.

Sunku spresti, tačiau atrodė, kad monoaural plokštelėse kai kurios dainos užrekorduotos geriau.

Nežiūrint šių mažų trūkumų, leidėjų pastangas reikia su padėka įvertinti. Įspūdingas, istorinis lietuvių gyvenime II-sios dainų šventės įvykis užfiksuotas ir nepamirštas.

Dažnai kiekvienas iš mūsų savo biblioteką gali praturtinti gražiai ir skoningai išleista muzikos plokštele.

Antanas Nakas

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Chicagoje Jaunimo Centre rugsėjo 29 d. įvykstančioje madų parodoje bus rodomi ir vestuviniai rūbai. Nuotraukoje solistė Monika Kripkauskienė savo sukurtais rūbais dabina Nijolę Maneliene, stebint Rasai Augiutei-Bialik. Parodos pelnas skiriamas paremti ark. J. Matulaičio senelių namų statybai. V.A. Račkausko nuotrauka

VOKIEČIAI APIE LIETUVIUS SKAUTUS

Memmingeno miesto (Vokietijoje) laikraštis įsidėjo pirmame puslapyje nuotrauką iš 11-os pasaulinės skautų jamboree, kur princas Konstantinas įteikia

pirmos vietos medalį lietuviui skautui Br. Čepulevičiui už gerą pasirodymą sporte. Ta proga vokiečių laikraštis pažymėjo, kad gali didžiulis tokiu Memmingeno lietuviuku. V. sl. Br. Čepulevičius Memminge vadovauja lietuvių

skautų Kęstučio draugovėi ir vienintelis iš Memmingeno skautų buvo nuvykęs į pasaulinę skautų jamboree su lietuvių skautų vienetu. Br. Čepulevičius yra baigęs Vasario 16 Gimnaziją ir jau du metai studijuoja fiziką ir matematiką Heidelbergo universitete.

ARGENTINOS LIETUVIŲ ŽINIOS

• Kazimieras ir Jadvyga Čekai su 17 metų dukra Marta praeitą mėnesį sugrįžo iš Lietuvos į Argentina ir apsistojo pas savo gimines Račius — Buenos Aires mieste.

• Juozas Klimavičius su dukrele taip pat atvyko iš Lietuvos, kur dar pasiliko žmona ir brolis. Visi kartu negalėjo atvykti dėl lėšų stokos ir formalumų.

• Prof. Vytautas Staugaitis, 5 mėnesius išbuvęs Kanadoje tarnybos reikalais ir ta proga aplankęs savo brolių, grįžo į Argentina.

• Dionyzas Prasauskas išvyko nuolatiniam apsigyvenimui į Chicago, JAV ir apsistojo pas savo dėdę kun. Stasį Šantarą.

SPORTAS

RUNGTYNĖS SU UKRAINIEČIAIS

Ši šeštadienį, rugsėjo 21 d. įvyks tradicinės Lengvosios atletikos rungtynės tarp Clevelando LSK Žaibo ir Clevelando Ukrainiečių sporto klubo "Lwiv". Varžybos vyks vyrų, moterų ir jaunių klasėse.

Rungtynių vieta — Tremont Valley Stadium, prie W. 11 St., netoli Clark Ave. tilto, vadinamame pramonės slėnyje. Pradžia: 4:30 val. po pietų.

Ši šeštadienį rugsėjo 21 d. įvyks pirmosios vyrų lauko teniso rungtynės tarp LSK Žaibo ir Clevelando Ukrainiečių sporto klubo "Lwiv".

Varžybos vyks Brookside Parko aikštyne, netoli zoologijos sodų. Ivažiavimas iš Fulton Rd., sukančiam žemyn į dešinę prieš Brookside parko tiltą (Zoologijos sodą).

Bus varžomasi 6 vieneto ir 3 dvejetainio žaidimuose.

Pradžia 1:00 val. po pietų.

LENGVATLETAI Į TORONTĄ

Kitą šeštadienį, rugsėjo 28 d. LSK Žaibo suaugusių ir prieauglių A ir B klasių lengvatletai vyks į Toronto, tarp miestinams rungtynėms, dėl L.V.S. Ramovės Clevelando skyriaus Pereinamosios Dovanos.

Kaip žinoma, pereitą šeštadienį, rugsėjo 14 d. torontiečiai varžėsi Clevelande, prieauglio C, D ir E klasėse. Ši pirmoji varžybų dalis pasibaigė nežymiu Clevelando laimėjimu 208:191.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį ----- Licensed by V. O. Vneshtorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS
GARANTUOTAS
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrį:

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Ave. ----- AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th St. ----- CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Ave. ----- EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Ave. ----- DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant St. ----- CH 9-6245
- BOSTON, Mass. — 271 Shawmut Ave. ----- LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 W. Broadway ----- 268-0068
- BUFALO 6, N. Y. — 322 Fillmore Ave. ----- TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Ave. ----- BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted St. ----- WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Rd. ----- TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Ave. ----- VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N. W. GL 8-2256
- HAMTRANCE, Mich. — 11333 Jos. Campau ----- TO 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. -----

Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ----- ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Ave. ----- RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Neppenhan Ave. ----- GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th St. ----- FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave. ----- BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ----- LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main St. ----- MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market St. ----- GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson St. ----- HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2676 Sutter St. ----- FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John St. ----- PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury St. ----- SW 8-2868

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **JAV viceprezidentas** Lyndon B. Johnson rugsėjo 22 d. atvyksta į Clevelandą ir bus pagrindiniu kalbėtoju demokratų ruošiamame masiniame subūvime Euclid Beach parke.

Tą dieną nuo 1 iki 4 val. p. p. į parką įėjimas laisvas ir visi žaidimai nemokami. Visi lankytojai bus vaišiami puikiais buliuko mėsos sumuštiniais. Tai gera proga visos šeimos laisvalaikio

Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė išpildo meninę programą rugsėjo 14 d. Tautybių šventėje Clevelande.

praleidimui.

Viceprezidentas Lyndon B. Johnson ta proga pasakys svarbią kalbą politiniais klausimais.

ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ PASITARIMAS

Ryšium su VLIK 20 metų sukaktim, Clevelando organizacijų atstovai buvo susirinkę pasitarti tos sukak-

ties minėjimo reikalu ir išrinko iniciatorių komisiją iš Jono Daugėlos, Vaclovo Kaskaičio ir Zigmo Peckaus.

Šiai komisijai pavesti sušaukti platesnį organizacijų pasitarimą, kad sudarius platesnės apimties komitetą minėjimui surengti.

Komisija jau išsiuntinėjo Clevelando lietuvių organizacijų atstovams kvietimus, prašant susirinkti rugsėjo 22 d., 12 val., Lietuvių Klubo apatinėje salėje. Prašomi atvykti visi organizacijų atstovai, jei kvietimų ir nebūtų gavę.

• Solistės G. Vasiliauskienės koncertui, kuris įvyks rugsėjo 28 d., Šv. Jurgio parapijos salėje, bilietus galima gauti Dirvoje.

Kadangi viešnios iš Australijos koncertui rodomas didelis susidomėjimas, norintieji įsigyti geresnės vietos, patartina apsirūpinti bilietais iš anksto.

• Rūta Antanina Žygaitė yra jauniausia iš 13 moterų, laimėjusių Sears Roebuck ir Co. "Tarptautiniame Džiaugsmo Festivalyje" premiją už įdomiausią lietuviškų valgių receptą.

R. A. Žygaitė yra Notre Dame College studentė. Už savo riešutinio torto receptą ji laimėjo elektrinį kavai virdulį ir jos receptas bus patalpintas The Illuminating Co. išleidžiamoje tarptautinėje valgių receptų knygoje.

R. A. Žygaitė stojo į konkursą jos motinai paskaičius Sears Roebuck Co. skelbimą Dirvoje.

Clevelando lietuvaite Rūta Žygaitė gauna dovaną iš T. J. Benko, Illuminating Co. atstovo, už jos lietuviškų valgių receptą, laimėjusį Sears, Roebuck Co. Tarptautinėje Parodoje.

Dipl. miškn. Zigmas Dautartas savo medelyne

"Garden's Friend Co" -- 100 akrų ūkio medelyne, per ištikus metus galima įsigyti aukštos kokybės įvairių dekoratyvinių ir vaisinių medelių: Taxus, Thuja, Rhododendras, Azalias, Rojaus obelaitės (Crab apple), Prunus Pissardi (žydinčioji, tamsiai raudonais lapais slyva), įvairaus ūgio gyvatvorės, jazminai, forzicijos, virgilijos, alyvos, Kalėdinės eglutės, pušaitės ir įvairūs vaisiniai medeliai.

Be medelių pardavimo įmonė vykdo parkų, sodų išplanavimus, žolynų užsėjimus, medžių sodinimus, genėjimus, purškimus -- augalų apsaugą nuo ligų.

Visi darbai atliekami sąžiningai ir su moksline praktika.

Skambinkite telefonu: IV 6-0816

Įmonės ir medelyno savininkas Dipl. miškininkas Zigmas Dautartas

Jūs esate kviečiami atsilankyti...

CUYAHOGOS APSKRITIES DEMOKRATŲ

BULIUKŲ KEPSNIUI

EUCLID BEACH PARK
SEKMADIENĮ, RUGS. 22 D., 1963 M.

Programa prasideda 1:30 val. p. p.

Susitikite ir išklauskite

LYNDON B. JOHNSON
JAV viceprezidentą

TUO PAT METU SUTIKSITE MŪSŲ SIŪLOMUS
DEMOKRATŲ KANDIDATUS MIESTO TARYBAI

- NEMOKAMI PASILINKSMINIMAI
- ORKESTRAS
- NEMOKAMAS \$500 JAV BONAS
- LAISVAS ĮEJIMAS
- VISI ŽAIDIMAI NEMOKAMI
- MALONUMAI VISAI ŠEIMAI
- ATSINEŠKITE SAVO PIKNIKO KREPŠIUS

Dan W. Duffy už pirmininką

• Aktorius Vitalis Žukauskas, "Vieno žmogaus teatro" direktorius ir vaidintojas, atvyksta į Clevelandą ir dalyvaus savo linksmą programą Lithuanian Village ruošiamame bankete, kuris įvyks spalio 19 d., Lietuvių salėje.

Į banketą bilietai jau gaunami Lietuvių Klube ir pas L. V. direktorius.

• Arvids R. Purinš, tremtinys iš Latvijos, kandidatuoją į Clevelando miesto tarybos narius iš 4-osios rinkiminės apylinkės (Clevelando vakarų pusė).

A. R. Purinš yra buvęs Latvijos scenos meno sąjungos pirmininku. Savo programoje, tarp kita ko, jis reikalauja Clevelandui pasistatyti nors vieną pastatytą teatrui pastatą ir jame turėti nuolatinę operą.

Grazus kultūrinis užsimojimas, bet vargu, ar esamoje sąlygose pakankamai patrauklus vietos gyventojams ir balsuotojams.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

Išnuomojamas butas

Puikūs 4½ kamb. ir vonia, plus 2 rūbams sandėliukai. Pageidaujama pora ramių suaugusių. 5 minutės nuo Šv. Jurgio parapijos bažnyčios.

Teirautis 1249 E. 61 g. (107-109)

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings & Loan Assn. patalpų, East 68 ir Superior Ave. kampas.

Teirautis telefonu:
HE 1-2497

PARDUODAMAS NAMAS

Savininkas parduoda 6 butų mūrinį namą, labai gerame stovyje, prie St. Clair ir Hayden gt. Skambinti LI 1-8174.

GERI NAMAI

Plytinis, 3 metų senumo, 2 miegamieji žemai, 2 viršų, padalintas rūsys, netoli Euclid Ave., dabar neapgyventas.

Labai geroje gatvėje plytinis 3 miegamųjų, švarus, 2 garažai, prie E. 185 gt.

Par duodamas palikimas E. 185 gt. Didelis namas ir priedų komercinis sklypas, netoli Neff Rd.

Tarp E. 185 gt. ir Lake Shore Blvd. turime didelį namą, dabar neapgyventas, priedų sklypas.

Norintieji pirkti ar parduoti, prašome sustoti, ar paskambinti

EAST SHORE REALTY
Juoas Mikonis — Realtor
United Multiple Listing Service

780 E. 185 gt.
IV 1-6900 ar KE 1-2190

NAUJOS IDĖJOS NAUJAI ERAI APDRAUDA?

Pasitirink

NATIONWIDE

dėl naujų idėjų!

- AUTOMOBILIŲ APDRAUDA
- NUO GAISRO APDRAUDA
- GYVYBĖS APDRAUDA
- NAMŲ SAVININKŲ
- MOKSLO
- PASKOLŲ
- NELAIMIŲ IR LIGOS
- PENSIJOS

Nationwide turi naujų idėjų jūsų apsidraudimui, kad išpildžius bet kurį apdraudos reikalavimą už jus įmanoma mokėti. Patikrinkite jus įdomiaujančią planą ir kontaktukite:

**LIETUVI
JUOŽA BALNIŲ**
(JOSEPH BROOKS)
5359 Decker Rd.
No. Olmstead, Ohio
Telef. 777-2155

NATIONWIDE
Nationwide Mutual Insurance Co.
Nationwide Life Insurance Co.
Nationwide Mutual Fire Insurance Co.
home office: Columbus, Ohio

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

**SAVINGS
EARN**

4½%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P. M.

**SUPERIOR
SAVINGS**

**HOME AND REMODELING
LOANS**

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

I.licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **ALT S-gos Chicago** skyrius uoliai ruošiasi savo tradiciniam "Rudens lapų" baliui, lapkričio 30 d. Susitarta su aktore E. Vilutiene dėl programos, kuri žada būti įdomi.

• **New Yorko Skautams Remti Komitetas** nuoširdžiai dėkoja aukojusiems skautų reikalams:

J. Audėnui, E. Baliūnui, L. Bandziukienei, W. Beleckui, Bertuliui, J. Biručiiui, A. Bobeliui, Eug. Butkienei, V. Čečetienei, A. Dimui, V. Ingelevičiui, M. Jankauskui, P. Jurgėlai, Pr. Kašiubai, P. Mačiulaičiui, J. Mikalauskui, Moterų Vienybei, B. Novickienei, P. Osmolskiui, M. Paliui, V. Račkauskui, G. A. Rannitams, J. Raubai, T. Sakalauskieni, Ant. Senikui, E. Senkui, Dr. J. Sniečkieni, Solomonams, J. Stukui, A. Starkui, Dr. I. Skeiviui, Pr. Šalpakui, A. Šetikui, A. Šimkienei, J. Šukienei, L. Tamošaičiui, kun. P. Totoraičiui, E. Urbelienei, P. Virbickienei.

Aukų surinkta 217 dol. Stovyklavimo reikalams išleista 215 dol.

NAUJA LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS CENTO VALDYBA

Liet. Stud. S-gos Centro Valdyba 1963-64 mokslo metams išrinkta ir į ją įeina šeši nariai iš Detroito ir vienas iš Chicago.

Naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: Zeparackas Algis — pirmininkas, 4120 Yorba Linda Drive, Royal Oak, Mich.; Ūdrys Arūnas — vicepirmininkas; Kausteklis Petras — išdininkas; Bajorūnaitė Giedrė — sekretorė, 16210 Ilene, Detroit, Mich.; Bubllys Algis — užsienio skyriaus reikalams; Staniulytė Gina — spaudos ir informacijos reikalams; Valaitytė Audronė — chicagietė — parengimų reikalams.

"Studentų Gairių" redaktoriūm pakviestas kol. Griškelis Rimantas, 8485 Dixie Lane, Dearborn 6, Mich.

Visuotinas metinis Lietuvos Studentų suvažiavimas įvyks lapkričio 28 — gruodžio 1 d. New Yorke.

G. Staniulytė

• **Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai, New Yorke**, kviečia plenumo posėdį š. m. rugsėjo mėn. 27 d., penktadienį, 7:30 val. vakaro, Festival Restorane, 40 E. 26 St., N. Y.

Posėdyje dalyvaus LB Centro Valdybos pirmininkas J. Jasaitis ir Centrinio P. P. Komiteto atstovas.

Kviečiama visi plenumo nariai ir spaudos atstovai posėdyje gausiai dalyvauti.

• **Ped. Lituanistikos Institutas** naujuosius mokslo metus pradėjo rugsėjo 14 d. su 26 akivaizdinio kurso studentais ir 5 diplomantais, besiruošiančiais formaliam Instituto baigimui. Šį semestrą dėsto dr. V. Sruogienė (Lietuvos istorijos problemos), dr. P. Jonikas (lietuvų kalbos istorija), Aleksandras Dundulis (liet. literatūros metodika) ir Domas Velička (sakinio struktūra ir jo skyryba, literatūrinės srovės ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje). Akivaizdinio kurso darbui vadovauja direktorius D. Velička. Neakivaizdinio (korespondencinio) dėstyto darbas, kuriam nuo š. m. rugsėjo 1 d. vadovauja direktorius Ignas Serapinas, vyksta be pertraukos. Dėstytojai: dr. V. Sruogienė, Vincentas Liulevičius, Skirmantas Radvila, Ignas Serapinas, Domas Velička, dr. Henrikas Nagys, dr. Jonas Grinius. Įstoti galima bet kada ir bet kame gyvenančiam. Kreiptis išuo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Illinois, 60636, USA.

LITUANISTIKOS INSTITUTO RŪPESČIAI

Jaunimo Centre, rugsėjo 14 d. sušauktas Lit. Instituto izdo tarybos susirinkimas buvo labai negausus.

A. + A.

IRENAI PALILIŪNIENEI

mirus, jos seseriai poniai KRISTINAI STEIKŪNIENEI ir broliui ponui BALIUI HOLIUŠAI bei jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia

Elena Steikūnienė ir K. ir E. Pociai

Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybės nariai tariai su rezoliucijų reikalo judintojais New Yorke ir New Jersey valstijose. Nuotraukoje iš kairės: komiteto ryšininkas Julius Jodelė, prof. J. Stukas, dr. M. Žukauskienė ir komiteto pirmininkas L. Valiukas.

Instituto prezidentas Dr. P. Jonikas tarė žodį į susirinkusius ir bendrais bruožais nušvietė izdo tarybos veiklą. Pasirodo, kad lešų kaupimo išvystyti nepasisekė. Pasitraukus keliems žmoniems, iš kurių buvo tikėtasi realios paramos, izdo tarybos veikla labai susilpnėjo. Piniginę apyskaitą patiekė K. Girvilas — izdo tarybos reikalų vedėjas. Stambų 1.000 dol. įnašą yra padaręs J. Dauparas.

Išrinkta nauja valdyba: Baliūnas — pirmininkas, Sidlauskas — vicepirmininkas, Girvilas — sekretorius ir Semėnas — išdininkas. Naujasis pirmininkas pažadėjo dėti visas pastangas atkreipti visuomenės dėmesį Lit. Instituto veiklai. Didesnė Instituto propaganda, jo nuomone, gali duoti gerų vaisių.

Lit. Instituto didelis darbas — Aleksandryno išleidimas eina į pabaigą. Toliau numatoma leisti metraštį.

Šį kuklų susirinkimą uždarė Dr. P. Jonikas, padėkodamas susirinkusiems, o naujajai Tarybai linkėjo sėkmės.

ALT S-gą šiame susirinkime atstovavo B. Paplėnienė. (P)

• **Dr. Valentina Barkienė-Markevičiūtė**, gyvenanti Australijoje prie Sydney miesto, paskirta Western Suburbs Hospital direktore (Medical Superintendent). Tai pirmoji moteris daktarė paskirta tokioms aukštoms pareigoms.

Dr. V. Barkienė 1947 metais baigė Tuebingeno universitetą Vokietijoje med. daktaro laipsniu. Į Australiją nuvyko 1949 metais ir ten dirbo įvairiose ligoninėse. Kadangi australai nepripažįsta Europos universitetus baigusio daktaro diplomų, tai dr. V. Barkienė tęsė studijas Sydney universitete. Dar nebaigus šių studijų čia išlaikė valstybinius daktaro egzaminus ir toje pat ligoninėje dirba virš 6 metų.

Dr. V. Barkienė yra iškėjęsi už agr. Balio Barkaus (kuris kaip agronomas

dirba valstybinėje tyrimo įstaigoje) ir augina dvi dukteris — Laimą 7 metų ir Ritą 2 metų.

Vietos laikraštis aprašydamas tą paskyrimą pažymėjo, kad dr. V. Barkienė (Barkus) yra natūralizuota Australietė, prieš 13 metų atvykusi iš Lietuvos.

PHILADELPHIA

LITERATŪROS IR MUZIKOS VAKARAS

Lietuvių Moterų Atstovybės Philadelphijos Klubas spalio mėn. 26 d., 7:30 val. vak. ruošia Literatūros ir

Muzikos vakarą, kuris įvyks Ethical Society salėje, 1906 Rittenhouse Square.

Dalyvauja: Birutė Pūkelevičiūtė, mums visiems gerai žinoma kaip gabi aktorė, režisierė ir rašytoja; Aldona Kepalaitė, jauna ir gabi pianistė, turėjusi eilę savo koncertų New Yorke ir Leonas Baltrus — solistas, susilaukęs labai gerų įvertinimų kaip gabus tenoras.

Visi šio vakaro programos išpildytojai pasirodys čia pirmą kartą, taigi prašome visą Philadelphijos visuomenę spalio mėn. 26 d. pažymėti savo kalendoriuje ir į šį neeilinį literatūros ir

muzikos vakarą būtinai atsilankyti.

Ypatingai kreipiamės į visas Klubo nares, kad jos ne tik pačios į šį rengimą ateitų, bet ir paragintų savo šeimas, draugus ir pažįstamus nepraleisti tokios geros progos pasidžiaugti mūsų kultūros puoselėtojų in pasigrožėti jų įdėtu darbu.

K. S.

• **JAV Lietuvių Bendruomenės Philadelphijos Apylinkė** rengia įžymiųjų lietuvių Mikalojaus Daukšos ir Martyno Mažvydo minėjimą, kuris įvyks šių metų rugsėjo mėnesio 29 dieną, sekmadienį, trečią valandą po pietų, Lietuvių Banke (202 North Broad Street). Programoje: Pennsylvanijos universiteto profesoriaus daktaro Antano Salio paskaita ir mokinių deklamacijos. Taipogi bus Daukšą ir Mažvydą liečiančios literatūros parodėlė. Lietuviškoji visuomenė kviečiama minėjime dalyvauti.

OMAHA

ALTS-gos Skyrius Omahoje, per pirmininką Joną Povilaitį, atsiskaitė už išsiųstas platini-mui Dail. Rauba knygas.

Palyginti negausus Omahos skyrius pasižymi savo uolumu ir Dirvą platinant ir atsiliepiant į kitus talkos darbus.

PUIKI DOVANA ANGLISKAI SKAITANTIEMS!

Amerikonų spaudoje pagarsėjusi Jurgio Gliados knyga "House upon the sand" (Namai ant smėlio), gaunama ir Dirvoje. Kaina \$3.95.

Detroito Lietuvių Namų valdybos pirm. inž. Jonas Gaižutis dėkoja LB Detroito apyl. pirm. Vladui Paužai už 1,000 dolerių auką Detroito Lietuvių Namams. Ši auką namų pagerinimui Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkės buvo įteikta rugsėjo 13 d. Nuotraukoje Lietuvių Bendruomenės, Lietuvių Namų, Dariaus ir Girėno klubo ir spaudos atstovai. Stovi iš kairės: Vl. Mingėla, Vl. Pauža, A. Petrauskas, J. Gaižutis, J. Atkočaitis, V. Ponešis ir J. Pusdešris.

J. Gaižučio nuotrauka

O tačian Lietuva
Tik atbus gi kada:
Ne veltui ji tiek iškentėjo!
KANKLIŲ balsą išgirs,
Miegąs kraujas užvirs;
Nes Kryžiaus gyvatą žadėjo.

— MAIRONIS

LIETUVOS KANKLĖS

Pirmoji lietuviškajame pasaulyje kanklių muzikos plokštelė, įgauta Vysk. M. Valančiaus mokyklos, Cleveland, Ohio, kanklių ansamblio, vadovaujamo Onos Mikulskienės.

Stereo \$4.95. HI-FI \$3.95.

Kanadoje: Stereo \$5.30. HI-FI \$4.25

Užsisakyti galima siunčiant pinigus sekančiu adresu:

TAUTINIS KANKLIŲ ANSAMBLIS

19700 Renwood Avenue

Tel. 486-4942

Euclid, Ohio, 44119

Clevelando lietuviai plokštelę gali įsigyti Dirvoje.